ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ

ВИПУСК № 12

24 жовтня 2013 р.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

ІЗ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ
МІЖ УКРАЇНОЮ, З ОДНІЄЇ СТОРОНИ, ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
І ЙОГО ДЕРЖАВАМИ - ЧЛЕНАМИ, З ІНШОЇ СТОРОНИ

Співробітництво між Сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, наступні сфери:
...
d. обмін знаннями та найкращими практиками щодо політики розвитку сільських територій з метою сприяння економічному добробуту сільських громад;
e. покращання конкурентоспроможності сільськогосподарського сектора та ефективності і прозорості ринків, а також умов для інвестування;
f. поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів;
g. сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників;

Наш Вісник – це інформація з питань розвитку сільської місцевості та сільського господарства. Щоб отримувати його, надішліть нам електронну адресу. Ми хочемо зробити наш Вісник цікавим, актуальним, корисним, тому завжди чекаємо Ваші статті, повідомлення, рекомендації. Передрук матеріалів за умови посилання вітається.

Контакти:
вул. Героїв Оборони, 10, офіс 10, м. Київ, 03680, Україна
doradaukraine@gmail.com
www.dorada.org.ua
Редактор Корінець Р.Я.

USAID | Проект АгроІнвест *Цей Вісник створено в рамках Проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України до аналізу економічної політики та відстоювання інтересів своїх членів, а також клієнтів – дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції», який фінансується Проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «АгроІнвест». Здійснення зазначеного проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через USAID. Зміст матеріалів Вісника необов'язково відображає точку зору USAID, Проекту «АгроІнвест» або уряду США.*

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Зміст

Прес-реліз
УКРАЇНІ ПОТРІБНІ ОБІЗНАНІ СЕЛЯНИ 3

Програма науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку» 7

Лупенкко Ю.О. Тези виступу на відкритті науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку» 10

Блайх Ерік. Виступ на відкритті науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку» 12

Корінець Р.Я. Сільськогосподарське дорадництво України: проблеми, стратегія та шляхи розвитку 13

Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво в контексті Європейської інтеграції України 22

Паньків І.Я. Дорадництво як інструмент місцевого економічного розвитку 32

Андрієнко С.М. Співпраця ПОСДС з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування 41

Ярошко М. С. Немецкий опыт организации консультационных служб в сельском хозяйстве 50

Кальна-Дубінюк Т.П. Освіта в дорадництві. 58

Криворучко І.М. Аграрна наука та система дорадництва 67

Кропивко М.Ф. Саморегулювання в громадських об'єднаннях і дорадництво 73

Шпилюк Д.О. Роль регіональних навчально-практичних центрів розвитку сільських територій в інформаційному забезпеченні сільських громад 80

Маслак О.М. Стан та перспективи реалізації стратегічної ініціативи «Рідне село» на Сумшині на період до 2015 року 84

Терес В.М. Досвід розвитку обслуговуючої кооперації у співпраці з дорадчими службами 91

Муляр О.А. Оцінка рівня поінформованості власників земельних ділянок щодо питань оренди землі 100

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України / National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine 108

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

УКРАЇНІ ПОТРІБНІ ОБІЗНАНІ СЕЛЯНИ
Прес-реліз

Роль інформації, знань у сучасній економіці з кожним днем стає все більшою. У тому числі у аграрній економіці. У більшості країн світу головними «постачальниками» сучасних знань, досвіду фермерів, сільського населення, сільських громад є сільськогосподарські дорадчі служби, діяльність яких підтримується державою. Більше того, країни ЄС просто зобов'язані мати систему консультування фермерів, тобто систему сільськогосподарського дорадництва

Чому формування такої системи гальмується в Україні? Чи потрібні країні обізнані селяни? Що треба зробити, щоб українські фермери, малий та середній бізнес українського села, селяни отримали максимальний доступ до сучасних знань? Саме ці запитання ставили і шукали відповіді на них сільськогосподарські дорадники та експерти-дорадники, керівники та представники сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, консалтингових, юридичних, фінансових, бізнесових компаній, наукових та навчальних закладів, органів державного і місцевого самоврядування, громадських, міжнародних організацій і проектів - учасники **науково-практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництва: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»,** що відбулася 16 жовтня в Національному науковому центрі «Інститут аграрної економіки».

Відкриваючи конференцію, **Роман Корінець**, президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, **Юрій Лупенко**, директор Інституту аграрної економіки, **Ерік Блайх**, керівник проекту USAID АгроІнвест, наголошували на важливості формування саме громадської платформи - об'єднання зусиль дорадчих служб, дорадників, виробників і переробників сільськогосподарської продукції, кооперативів, закладів науки та освіти, проектів міжнародної технічної допомоги, органів влади, місцевого самоврядування, сільських громад, організацій громадянського суспільства задля формування сприятливих умов для розвитку сільськогосподарського дорадництва як системи консультування фермерів, що сприятиме зміцненню конкурентоспроможності національного виробника, особливо малого і середнього бізнесу, комплексному розвитку сільських територій.

Із ключовими доповідями виступили **Роман Корінець** (Сільськогосподарське дорадництво України: проблеми, стратегія та шляхи розвитку) та **Олена Бородіна**, завідувач Відділу Інституту економіки та прогнозування НАН України, чл.-кор. НАН України (Сільськогосподарське дорадництво в контексті Європейської інтеграції України).

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

З доповідями та повідомленнями на конференції виступили: Заступник начальника відділу координації дорадництва та соціального розвитку села Мінагрополітики **Василь Котенко**, віце-президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України **Микола Стрижак,** віце-президент Союзу учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України **Віталій Львов**, президент МБО «Добробут громад **Віктор Терес**, голова Комітету підприємців АПК ТППУ **Олег Юхновський**, заступник голови Фередарійї профспілок України **Євген Драп'ятий,** координатор напрямку аграрної політики проекту USAID АгроІнвест **Олександр Муляр**, експерт проекту «Німецько-український агрополітичний діалог» **Марія Ярошко**, директор Львівської аграрної дорадчої служби **Іван Паньків**, директор Полтавської обласної сільськогосподарської дорадчої служби **Світлана Андрієнко**, т.в.о. завідувача Навчально-методичного кабінету розвитку сільських територій ДУ НМЦ «Агроосвіта» **Дмитро Шпилюк**, проректор, керівник регіонального навчально-практичного центру розвитку сільських територій Сумського національного аграрного університету **Олександр Маслак**, завідувач Кафедри аграрного консалтингу та сервісу НУБіПУ **Тетяна Кальна-Дубінюк**, експерт-дорадник **Ольга Кравченко**, головний редактор журналу «Сучасна ветеринарна медицина» **Юрій Курніков**, заступник головного редактора журналу «Землевпорядний вісник» **Алла Кальніченко**, завідувач Відділу ННЦ «Інститут аграрної економіки», академік НААН України **Михайло Кропивко** та інші.

Учасники конференції відзначали, що сільськогосподарське дорадництво, як система консультування фермерів, ще не набуло належного розвитку в Україні, а мережа сільськогосподарських дорадчих служб в Україні, статус яких визначений Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», ще тільки формується. І, як правило, за рахунок міжнародної технічної допомоги. Дорадництвоще не отримало належної підтримки з боку держави.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Важливим етапом у розвитку сільськогосподарського дорадництва має стати підписання Угоди про Асоціації між Україною та Європейським Союзом. Статтею 404 проекту цієї Угоди передбачається, що співробітництво між Сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, наступні сфери:

поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів;

сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та *просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників.*

Учасники наголошували, нерозвиненість системи дорадництва знижує конкурентоспроможність малого та середнього бізнесу в сільській місцевості, робить села непривабливими для проживання, особливо серед молоді. Ситуацію треба змінювати. У цьому найбільшу зацікавленість повинні мати фермерські організації, кооперативи, малий та середній бізнес на селі. Однак, зважаючи на світовий досвід, ключова роль повинна належати все-таки державі.

Серед рекомендації учасників конференції органам державної виконавчої влади, - розробити заходи з реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами в частині просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників з урахуванням положень Регламенту № 73/2009 Ради ЄС та забезпечити їхню реалізацію,забезпечити створення державної системи дорадництва,забезпечити безумовне виконання норм Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», зокрема, в частині фінансування соціально спрямованих дорадчих послуг,підготовку кадрів для системи дорадництва,сприяти формуванню професійного самоврядування та саморегулювання у системі дорадництва.

До формування системи сільськогосподарського дорадництва повинні більш активно залучатися також органи місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади: запроваджувати власні програми та заходи підтримки дорадництва, формувати комунальну систему дорадництва, використовуючи як світовий, так і вітчизняний досвід, широко використовувати механізми державно-приватного партнерства для формування системи дорадництва. Певний досвід підтримки дорадництва місцевими органами влади накопичено у Полтавській області і він заслуговує на вивчення та поширення у інших регіонах країни.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

НАСДСУ, учасники конференції висловили подяку міжнародним організаціям, урядам країн, проектам міжнародної технічної допомоги за підтримку, яку вони надавали та надають задля розвитку системи дорадництва в Україні. На думку учасників конференції міжнародним організаціям, урядам країн, проектам міжнародної технічної допомоги варто зосередити більшу увагу на формуванні та зміцненні інститутів – як формальних, так і неформальних – у системі сільськогосподарського дорадництва, оскільки саме вони визначають життєздатність дорадчих служб.

Учасники конференції підтримали ідею створення громадської платформи задля створення європейської системи дорадництва в Україні. Це дозволить більш ефективно використовувати можливості партерів для донесення знань до сільського населення, покращити роботу з методичного забезпечення сільськогосподарських дорадчих служб та організацій і установ, причетних до їхньої діяльності, здійснювати заходи з інтеграції НАСДСУ у міжнародну систему дорадництва.

Учасники конференції переконані, що тільки спільними зусиллями – державних і недержавних організацій – можна створити і Україні європейську систему консультування фермерів і закликають до об'єднання задля досягнення мети сільськогосподарської дорадчої діяльності - поліпшення добробуту сільського населення та розвитку сільської місцевості.

Організатори конференції: Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» (ВГО НАСДСУ), Національний Науковий центр «Інститут аграрної економіки», Кафедра аграрного консалтингу та сервісу Національного університету біоресурсів і природокористування України, ДУ «НМЦ «Агроосвіта», Департамент науково-освітнього забезпечення АПВ та розвитку сільських територій Міністерства аграрної політики і продовольства України за підтримки Проекту USAID «АгроІнвест».

З матеріалами конференції можна ознайомитися на Інтернет-сторінці НАСДСУ www.dorada.org.ua.

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

ВГО «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України»

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

ДУ НМЦ «Агроосвіта»

Кафедра аграрного консалтингу та сервісу НУБіПУ

Департамент науково-освітнього забезпечення агропромислового виробництва та розвитку сільських територій Міністерства аграрної політики та продовольства України

за підтримки проекту АМР США «АгроІнвест»

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО: ПРОБЛЕМИ, СТРАТЕГІЯ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Дата:	**16 жовтня 2013 року**
Початок реєстрації:	10 год.
Початок роботи	11 год.
Місце:	Київ, вул. Героїв Оборони,10 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» 3 поверх, конференц-зала

Стаття 404 проекту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами передбачає, що співробітництво між Сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, й таку сферу як просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників.

Регламент № 73/2009 Ради ЄС, що передбачає обов'язкову наявність у держав-членів ЄС системи консультування фермерів, яка повинна допомагати їм в отриманні більшої інформації в цілях відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства.

Мережа сільськогосподарських дорадчих служб в Україні, статус яких визначений Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», ще тільки формується як система.

Мета конференції - об'єднання зусиль дорадчих служб, дорадників, виробників і переробників сільськогосподарської продукції, кооперативів, закладів науки та освіти, проектів міжнародної технічної допомоги, влади, місцевого самоврядування, сільських громад, організацій громадянського суспільства задля формування сприятливих умов для розвитку сільськогосподарського дорадництво як системи консультування фермерів відповідно до вимог ЄС, що сприятиме зміцненню конкурентоспроможності національного виробника, комплексному розвитку сільських територій.

Цільова аудиторія: сільськогосподарські дорадники та експерти-дорадники, представники сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, консалтингових, юридичних, фінансових компаній, наукових та навчальних закладів, органів державного і місцевого самоврядування, громадських, міжнародних організацій і проектів, всі, чия діяльність пов'язана з розвитком сільської місцевості та сільського господарства.

Контакти: doradaukraine@gmail.com,+38 044–2230270, 097-5747327, www.dorada.org.ua.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

ПРОГРАМА

10.00-11.00 **Реєстрація учасників конференції. Ранкова кава.**

11.00-11.30 **Відкриття конференції**

Роман Корінець, *президент ВГО НАСДСУ.*
Юрій Лупенко, *директор ННЦ «Інститут аграрної економіки»,д.е.н., акад. НААН України*
Ерік Блайх, *керівник проекту USAID АгроІнвест*

11.30-12.00 **Сільськогосподарське дорадництво України: проблеми, стратегія та шляхи розвитку**

Роман Корінець, *президент ВГО НАСДСУ*

12.00-12.30 **Сільськогосподарське дорадництво в контексті Європейської інтеграції України**

Олена Бородіна, *завідувач Відділу економіки і політики аграрних перетворень ДУ Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України," д.е.н., чл.-кор. НАН України*

12.30-12.45 **Перспективи формування державної системи дорадництва**

Василь Котенко, *заступник начальника відділу координації дорадництва та соціального розвитку села Департаменту науково-освітнього забезпечення агропромислового виробництва та розвитку сільських територій Міністерства аграрної політики та продовольства України*

12.45-16.00 **Інформаційно-консультаційне забезпечення фермерства та дорадництво**

Микола Стрижак, *віце-президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України*

Інформаційно-консультаційне забезпечення сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та дорадництво

Віталій Львов, *віце-президент Союзу учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України, д.ф-м.н.*

Аграрний промислово-торгівельний бізнес і дорадництво: можливості співпраці

Олег Юхновський, *голова Комітету підприємців АПК Торгово-промислової палати України*

Оцінка рівня поінформованості власників земельних ділянок щодо питань оренди землі

Олесандр Муляр, *координатор напрямку аграрної політики проекту USAID АгроІнвест, к.е.н.*

Німецький досвід організації консультаційних служб у сільському господарстві

Марія Ярошко,,*експерт проекту «Німецько-український агрополітичний діалог»*

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Дорадництво як інструмент місцевого економічного розвитку

Іван Паньків, *віце-президент НАСДСУ, директор Львівської аграрної дорадчої служби*

Співпраця дорадчих служб з органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Світлана Андрієнко, *віце-президент НАСДСУ, директор Полтавської обласної сільськогосподарської дорадчої служби*

Аграрна наука та система дорадництва

Іван Криворучко*, начальник відділу Відділення наукового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії аграрних наук, к.е.н,*

Роль регіональних навчально-практичних центрів розвитку сільських територій в інформаційному забезпеченні сільських громад

Дмитро Шпилюк, *т.в.о. завідувача Навчально-методичного кабінету розвитку сільських територій ДУНМЦ «Агроосвіта»*

З досвіду діяльності Сумського *регіонального навчально-практичного центру розвитку сільських територій*

Олександр Маслак, *проректор з наукової роботи та економічних питань Сумського національного аграрного університету, Керівник регіонального навчально-практичного центру розвитку сільських територій Сумського* НАУ , к.е.н.

Освіта в дорадництві

Тетяна Кальна-Дубінюк, *завідувач Кафедри аграрного консалтингу та сервісу ННІ післядипломної освіти НУБіПУ, д.е.н.*

Перспективи розвитку шкільного дорадництва

Ольга Кравченко. *експерт-дорадник*

Саморегулювання в громадських об'єднаннях і дорадництво

Михайло Кропивко, *завідувач Відділ проблем галузевого і територіального управління ННЦ «Інститут аграрної економіки», віце-президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України, д.е.н., академік НААН України*

ПЕРЕРВА НА КАВУ

ДИСКУСІЯ
Прийняття рекомендацій конференції.
Вручення нагород.
Завершення роботи конференції.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Ю.О. Лупенко,
Директор ННЦ ІАЕ «Інститут аграрної економіки»

Тези виступу на відкритті науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Ми раді вітати учасників науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку» в стінах ННЦ «Інститут аграрної економіки»!.

У більш ніж 150 країнах світу сільськогосподарське дорадництво є ефективним способом допомоги багаточисельним сільгоспвиробникам і сільському населенню у вирішенні їхніх проблем. У Європейській хартії розвитку сільської місцевості (1996 р.) Рада Європи визначила, що сільськогосподарське дорадництво є основним елементом системи сільськогосподарських знань, до якої належать дослідження та навчання. Рекомендаціями ЄС №73/2009 регламентована необхідність для держав – членів ЕС використовувати всебічну систему консультування фермерів.

На відміну від установ аграрної науки і освіти діяльність сільськогосподарських дорадчих служб переважно зосереджена на наданні дорадчих послуг сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню безпосередньо в сільській місцевості з питань:

підвищення рівня професійних знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення сільськогосподарського виробництва;

сприяння розвитку і стабільному функціонуванню інфраструктури аграрного ринку;

інформаційно-дорадчого забезпечення інноваційних моделей розвитку сільськогосподарського виробництва;

сприяння розв’язанню проблем сільського населення та комплексному розвитку сільських територій.

Продуцентами організаційно - економічних інновацій в АПК України є учені аграрники – економісти, зосереджені у ВНЗ і науково-дослідних інститутах НААН. Провідною установою з цих питань є ННЦ «Інститут аграрної економіки», головний виконавець НТП НААН №39 «Науково- методологічне забезпечення економічних засад конкурентоспроможного аграрного виробництва і розвитку сільських територій».

У цих стінах розробляються проекти стратегій і програм розвитку АПК і сільських територій, основні організаційно – методичні рекомендації з питань економіки, менеджменту, маркетингу, обліку, податків, розвитку кооперації і спільної діяльності та інших організаційно – економічних інновацій, які у наш швидкоплинний час необхідно швидко поширювати і впроваджувати у виробництво.

Разом з тим необхідної інфраструктури для поширення цих інноваційних розробок (на відміну від технологічних інститутів НААН, які мають дослідні і базові господарства, в яких апробовуються і впроваджуються технологічні новації), наш Інститут не має.

Щоб ліквідувати цю прогалину, ННЦ «Інститут аграрної економіки» ініціював створення громадських об’єднань «Всеукраїнський Конгрес економістів – аграріїв», учасниками якого є практично всі провідні вчені аграрії – економісти, а також «Федерація бухгалтерів, аудиторів і фінансистів АПК України», налагодивши таким чином тісні зв’язки з викладацьким загалом системи аграрної освіти.

Налагодження ж прямих зв’язків безпосередньо з виробничниками у Інституті залишається «ахіллесовою п’ятою».

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Тому ми раді налагодженню контактів з Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України (НАСДСУ).

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України об'єднує сільськогосподарські дорадчі служби, сільськогосподарських дорадників і експертів – дорадників, основним завданням яких є широке впровадження у сільськогосподарське виробництво і соціальну сферу села інноваційних рішень шляхом безпосередньої організаційно – консультаційної роботи з працівниками сільськогосподарських підприємств, фермерських і особистих селянських господарств, сільських рад і сільським населенням через проведення на місцях науково - практичних семінарів, запровадження демонстраційних проектів, безпосереднє консультування.

Отже, ми бачимо своїм безпосереднім завданням спільно з Асоціацією створення розгалуженої дієздатної системи сільськогосподарського дорадництва в Україні.

З цією метою відділ проблем галузевого і територіального управління (зав. відділом М.Ф. Кропивко, який є одним з віце-президентів Вашої Асоціації) проводить дослідження з проблем розвитку сільськогосподарського дорадництва. Так, Інститут прийняв активну участь у підготовці Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», розробив «Концепцію створення Державної системи сільськогосподарського дорадництва в Україні» та відповідний План заходів, які затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України тощо.

З цією ж метою ми відгукнулися на пропозицію Президента НАСДСУ Р.Я. Корінця про розміщення офісу Асоціації на території Інституту.

За нашим глибоким переконанням, поглиблення співпраці з НАСДСУ буде правильним кроком, який сприятиме виконанню наших завдань і спрямуванню АПК на інноваційний шлях розвитку.

Зичимо Вам усім доброго здоров'я, натхнення у виконанні благородної місії просвітительства селян і успіху Конференції!!

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Ерік Блайх,
керівник проекту USAID АгроІнвест

Виступ на відкритті науково - практичної конференції «Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку

Доброго дня, пані та панове!

Я дуже радий брати участь у цьому заході.

Агентство Сполучених Штатів Америки з міжнародного розвитку (USAID) і Проект USAID «Агроінвест» мають за честь разом з Міністерством аграрної політики і продовольства України і з Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України підтримувати цей форум, присвячений розвитку сільськогосподарських дорадчих служб і дорадництва в Україні.

Ви знаєте, при ознайомленні з тематичними дослідженнями і літературою мене завжди дивувала відсутність єдиного визначення сільськогосподарських дорадчих служб, спільного розуміння їх ролі та функцій, що означає їх надзвичайне концептуальне значення. Але, не залежно від місця та особливостей для всіх сільськогосподарських дорадчих служб притаманна наступна наскрізна особливість.

За визначенням ФАО, сільськогосподарські дорадчі служби здійснюють свою діяльність шляхом інформаційно-освітнього впливу задля підвищення ефективності і продуктивності праці аграріїв, розвитку села, підвищення рівня життя сільських мешканців, їх сімей та громад, та задля загального економічного процвітання і забезпечення продовольчої безпеки. Але не буду забирати час в доктора Бородіною, про міжнародні аспекти сільськогосподарського дорадництва ви зможете почути від неї трохи згодом сьогодні.

Я хочу висловити свою вдячність і повагу всім присутнім в цій аудиторії, тому що саме ваша відданість справі і щоденна робота є рушійною силою сільськогосподарського дорадництва в України, я розумію наскільки важку роботу ви робите, скільки бюрократичних бар‘єрів ви долаєте на своєму шляху, дякую вам за ваш час, який ви змогли знайти для того, щоб відвідати цей захід.

Сьогодні ви будете мати можливість послухати дуже важливі і цікаві доповіді ваших колег і партнерів стосовно важливих і актуальних питань розвитку сільськогосподарських дорадчих служб в Україні.

Я сподіваюсь, що всі розуміють, коли ми сьогодні вийдемо за ці двері, це буде не кінець, а лише початок діалогу, і я дуже сподіваюсь, що ви використовуватиме та поширюватиме на місцях знання, набуті сьогодні.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО: ПРОБЛЕМИ, СТРАТЕГІЯ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Сільськогосподарське дорадництво України: проблеми, стратегія та шляхи розвитку

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Роман Корінець,
президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

ВГО “ Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України ” - 10 років діяльності

- 11 березня 2013 року відбулися Установчі збори.
- Свідоцтво про реєстрацію об’єднання громадян в Міністерстві юстиції України від 10 жовтня 2003 року №1971.
- 17 червня 2004 року ПРИЙНЯТО Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»
- 11 липня 2007 року ПРИЙНЯТО Державну цільову програму сільськогосподарської дорадчої діяльності на період до 2009 року

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Сільськогосподарське дорадництво України: проблеми, стратегія та шляхи розвитку

Зміст

1. **Стан дорадництва**
2. **Проблеми дорадництва**
3. **Стратегія та шляхи відродження й розвитку дорадництва**
4. **Стратегія діяльності НАСДСУ**

10 років НАСДСУ ДОРАДА

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Сільськогосподарське дорадництво України: СТАН

- **Із 73 зареєстрованих дорадчих служб працюють одиниці.**
- **Як правило, активні дорадчі служби опираються у своїй діяльності на проекти міжнародної технічної допомоги. І тільки у зовсім окремих випадках на місцеві бюджети.**
- **На сьогодні існує проблема забезпечення ефективної діяльності сільськогосподарських дорадчих служб, які утворені як юридичні особи і функціонують у різній організаційно-правовій формі та мають різні форми власності або є структурними підрозділами аграрних навчальних закладів і науково-дослідних установ.**

Із Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва, затвердженої розпорядженням КМУ від 31 жовтня 2011 р. N 1098-р

- **Ліквідовано Кримський державний аграрний консультаційний центр.**

10 років НАСДСУ ДОРАДА

дієздатність мережі сільськогосподарських дорадчих служб можлива за умови її розвитку на районному та сільському рівні;

Із Концепції формування держаної системи сільськогосподарського дорадництва, затвердженої розпорядженням КМУ від 31 жовтня 2011 р. N 1098-р

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КМУ від 23 травня 2012 р. № 303-р
«Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва на період до 2015 року»

1. Утворити Національний центр сільськогосподарського дорадництва.
   Мінагрополітики,
   Національна академія аграрних наук
   До кінця 2012 року.
2. Створити обласні (регіональні) сільськогосподарські дорадчі служби з їх районними відділами.
   Мінагрополітики,
   Національна академія аграрних наук,
   Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
   обласні держадміністрації
   2013-2014 роки
3. Забезпечити надання фінансової підтримки сільськогосподарській дорадчій службі в межах видатків, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі.
   Мінагрополітики,
   Національна академія аграрних наук,
   Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
   обласні держадміністрації
   2012-2015 роки.
4. Забезпечити підвищення кваліфікації сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників у кількості, достатній для кадрового забезпечення державної системи сільськогосподарського дорадництва.
   Мінагрополітики,
   МОНмолодьспорт,
   Національний центр сільськогосподарського дорадництва
   2012-2015 роки.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Сільськогосподарське дорадництво України: ПРОБЛЕМИ

Безсистемність надання дорадчих послуг не відповідає соціально-економічним потребам суспільства, рівню розвитку сільськогосподарського виробництва та продовольчої безпеки держави.

Зазначена проблема виникла внаслідок:

- незавершеності формування мережі сільськогосподарських дорадчих служб на обласному і районному рівні з представництвами у сільських (селищних) радах;
- ненадання державної підтримки сільськогосподарській дорадчій діяльності.

Із Концепції формування держаної системи сільськогосподарського дорадництва, затвердженої розпорядженням КМУ від 31 жовтня 2011 р. N 1098-р

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Сільськогосподарське дорадництво України: ПРОБЛЕМИ

... здається в дорадництві теж захопила хвиля компанійщини. **Для тієї структури аграрного сектору, що вибудовується, дорадники й не дуже потрібні. Ця служба необхідна у випадку моделі, що опирається на МСБ.** Але в такому випадку - це справа не дешева. Будувати її паралельно цій структурі АПК що є: ВНЗ, Інститути АПВ, управління (департаменти) АПР - це не зовсім раціонально. Змавпувати польський досвід - це не зовсім правильно теж.

Юрій Губені,
Доктор економічних наук, професор кафедри права і підприємництва
Львівського державного (тепер - національного) аграрного університету

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Сільськогосподарське дорадництво України: ВИКЛИКИ

- незадоволений попит на сільськогосподарські дорадчі послуги в частині розвитку малого та середнього підприємництва на селі, розвитку сільської місцевості;
- низка платоспроможність сільського населення, яке нездатне купувати дорадчі та консультаційні послуги;
- недооцінка значення та ролі інформації у сучасному економічному просторі як органами влади так і представниками недержавного сектору;
- слабкість формальних інститутів в частині сільськогосподарського дорадництва, а також механізмів їх реалізації;
- слабкість неформальних інститутів сільськогосподарського дорадництва, зокрема відсутність культури купівлі та використання інформації;
- слабкість організацій сільськогосподарського дорадництва;
- фактична відсутність, за незначним винятком в окремих регіонах, державної підтримки такої діяльності та її суб'єктів;
- відсутність програмного підходу до сільськогосподарської дорадчої діяльності;
- кадрова незабезпеченість сільськогосподарських дорадчих служб;
- методична незабезпеченість сільськогосподарських дорадчих служб;
- залишення сільськогосподарських дорадчих служб за межами світової системи сільськогосподарського дорадництва.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні

Ця Стратегія не є державним документом, а є документом суспільним і передбачає широке партнерство як державних так і недержавних організацій задля досягнення мети.

Невід'ємною частиною цієї Стратегії є Концепція формування державної системи сільськогосподарського дорадництва, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. N 1098-р, а також План заходів щодо реалізації Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва на період до 2015 року, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 303-р

- Метою стратегії є створення умов – **формальних та неформальних інститутів, а також організацій, що забезпечать їх ефективні реалізацію** - для надання допомоги виробникам сільськогосподарської продукції щодо відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства шляхом використання всебічної системи сільськогосподарського дорадництва.
- Ця **система повинна допомогти виробникам сільськогосподарської продукції в отриманні більшої інформації**, що стосуються процесів сфері сільського господарства, зокрема, виробництва, заготівлі, збуту сільськогосподарської продукції, управління фермами, права, екології, безпеки продуктів харчування, здоров'я та захисту тварин, самоорганізації, забезпечення життєдіяльності громад без будь-якого впливу на їх зобов'язання виконання стандартів та їх відповідальності.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні

Завдання з розвитку дорадчої діяльності у довгостроковій перспективі:

- завершити формування регіональних дорадчих служб та їх районних відділень, забезпечивши дорадчими послугами суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільське населення не менше ніж **на 90 відсотків сільської місцевості держави**;
- сформувати ринкову систему поширення сільськогосподарських знань, технологій та інформації, за участю аграрної науки, освіти та суб'єктів сільськогосподарської дорадчої діяльності, для створення ефективної системи безперервної аграрної освіти, наукового обслуговування агропромислового виробництва та розвитку сільської місцевості;
- створити умови для **поступового** – відповідно до зростання рівня доходів сільського населення - **переходу системи дорадництва на самофінансування**.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні

Завдання-мінімум: реалізація ключових норм Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»:

- У державних цільових програмах, спрямованих на розвиток сільського господарства та сільської місцевості, передбачається фінансування дорадчої діяльності в розмірі **не менше 5 відсотків коштів**, передбачених для цих програм.
- Органи місцевого самоврядування та місцеві державні адміністрації відповідно до програм соціально-економічного розвитку щорічно передбачають у проектах місцевих бюджетів кошти для здійснення дорадчої діяльності.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні

Напрямки реалізації

1) Удосконалення законодавства та механізмів його реалізації
2) Програмний підхід до розвитку дорадчої діяльності
3) Удосконалення бюджетної політики в галузі дорадчої діяльності
4) Удосконалення податкової політики в галузі дорадчої діяльності
5) Удосконалення цінової політики в галузі дорадчої діяльності
6) Формування системи професійного страхування в галузі дорадчої діяльності
7) Диверсифікація джерел фінансування дорадчої діяльності
8) Удосконалення кадрового забезпечення дорадчої діяльності
9) Удосконалення якості дорадчих послуг
10) Удосконалення соціального забезпечення суб'єктів дорадчої діяльності
11) Розвиток міжнародного співробітництва в галузі дорадчої діяльності
11) Дерегулювання дорадчої діяльності
12) Удосконалення регіональної політики в галузі дорадчої діяльності
13) Розвиток співпраці у трикутнику «наука, освіта та дорадництво».
14) Удосконалення співпраці бізнесом
15) Підвищення ролі дорадництва у розвитку сільської місцевості
16) Розвиток державно-приватного партнерства в галузі дорадчої діяльності

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Актуальність розвитку дорадництва у контексті євроінтеграції України

Регламент (ЄС) № 73/2009 Ради ЄС про заснування спільних правил для схем прямої підтримки фермерів в рамках Спільної сільськогосподарської політики і про заснування деяких схем підтримки для фермерів, що вносить зміни в Регламенті (ЄС) 1290/2005, (ЄС) 247/2006 , (ЄС) 378/2007 та скасовує Регламент (ЄС) 1782/2003

«Глава 3. СИСТЕМА КОНСУЛЬТУВАННЯ ФЕРМЕРІВ

Стаття 12. Система консультування фермерів

1. Держави-члени ЄС повинні мати систему консультування фермерів з земельних питань та з питань управління фермами (далі "система консультування фермерів"), управління якою здійснюється одним або декількома призначеними органами або приватними організаціями.

2. Система консультування фермерів повинна відповідати, принаймні, законним вимогам управління і хорошим сільськогосподарським і екологічним умовам, зазначеним у розділі 1.

3. Фермери можуть брати участь у системі консультування фермерів на добровільній основі.

Держави-члени ЄС можуть визначити у відповідності з об'єктивними критеріями пріоритетні категорії фермерів, які мають доступ до системи консультування фермерів.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Актуальність розвитку дорадництва у контексті євроінтеграції України

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ, З ОДНІЄЇ СТОРОНИ, ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ І ЙОГО ДЕРЖАВАМИ - ЧЛЕНАМИ, З ІНШОЇ СТОРОНИ

ГЛАВА 17
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Стаття 403

- Сторони співпрацюватимуть задля сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій, зокрема шляхом поступового зближення політик та законодавства.

Стаття 404

Співробітництво між Сторонами у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій охоплюватиме, серед іншого, наступні сфери:

a. сприяння взаємному розумінню політик у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій;

b. посилення адміністративних спроможностей на центральному та місцевому рівнях щодо планування, оцінки та реалізації політики;

c. заохочення сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва, із урахуванням необхідності захисту навколишнього середовища та тварин, зокрема поширення застосування методів органічного виробництва та використання біотехнологій, серед іншого шляхом впровадження найкращих практик у цих сферах;

d. обмін знаннями та найкращими практиками щодо політики розвитку сільських територій з метою сприяння економічному добробуту сільських громад;

e. покращання конкурентоспроможності сільськогосподарського сектора та ефективності і прозорості ринків, а також умов для інвестування;

f. поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів;

g. сприяння інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників;

h. посилення гармонізації з питань, які обговорюються в рамках міжнародних організацій;

i. обмін найкращими практиками щодо механізмів підтримки політики у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій;

j. заохочення політики якості сільськогосподарської продукції у сферах стандартів продукції, вимог щодо виробництва та схем якості.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Оцінка перспектив.

Економічний ефект від функціонування державної системи сільськогосподарського дорадництва досягається шляхом:

- підвищення дохідності сільськогосподарського виробництва за рахунок надання дорадчих послуг з питань прибуткового ведення сільського господарства;
- стимулювання розвитку малого підприємництва на селі та додаткових надходжень до місцевих бюджетів;
- сприяння підвищенню рівня зайнятості на селі;
- збільшення обсягу доходів домогосподарств сільського населення та рівня їх купівельної спроможності.

Із Розпорядження від 31 жовтня 2011 р. N 1098-р
«Про схвалення Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва»

- **У ситуації, коли більшість сільського населення неспроможна платити за консультаційні послуги, роль підтримуваних державою сільськогосподарських дорадчих служб стає особливою.**

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія діяльності НАСДСУ

Бачення НАСДСУ

- Ми прагнемо створити найкращу в Європі систему консультування фермерів.
- Ми прагнемо досягти досконалості у своїй справі: вчитися і вчити!

Місія НАСДСУ

- Забезпечення формування та ефективного функціонування формальних та неформальних інститутів сільськогосподарської дорадчої діяльності, а також організацій, що забезпечать їх реалізацію, як системи сільськогосподарського дорадництва надання допомоги виробникам сільськогосподарської продукції щодо відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства.

- Ця система повинна допомогти виробникам сільськогосподарської продукції в отриманні більшої інформації, що стосуються процесів сфері сільського господарства, зокрема, виробництва, заготівлі, збуту сільськогосподарської продукції, управління фермами, права, екології, безпеки продуктів харчування, здоров'я та захисту тварин, самоорганізації, забезпечення життєдіяльності громад без будь-якого впливу на їх зобов'язання виконання стандартів та їх відповідальності.

10 років НАСДСУ ДОРАДА

Стратегія діяльності НАСДСУ

- Стратегія розвитку НАСДСУ є загальним, довгостроковим, недеталізованим планом розвитку НАСДСУ, спрямованим на розвиток організації та реалізацію Стратегії розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні, а також на досягнення статутної мети та цілей організації.
- *Зважаючи на європейський вибір України, НАСДСУ докладає зусиль для формування в Україні системи надання дорадчих послуг за європейським зразком.*
- З метою забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, прозорості державного регулювання дорадчої діяльності створюється Координаційна рада з питань сільськогосподарської дорадчої діяльності (далі – Координаційна рада).
- *НАСДСУ співпрацює з усіма організаціями, чия діяльність пов'язана із розвитком села та сільського господарства.*

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО: ПРОБЛЕМИ, СТРАТЕГІЯ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

10 років НАСДСУ ДОРАДА

**Сердечно дякую Вам
за подвижницьку працю,
за партнерську підтримку та допомогу,
за те, що не втрачаєте віри й надії,
за оптимізм і переконаність
у правильності обраного шляху.**

Роман Корінець,
президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

“ Сільськогосподарське дорадництво в контексті Європейської інтеграції України ”

16 жовтня 2013 року

Олена Бородіна

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ “ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ”

2

Зміст

1. Загальна характеристика українського сільського господарства і села.
2. Сільськогосподарське дорадництво в системі передачі знань та інновацій.
3. Пріоритети САП ЄС у новому програмному періоді 2014-2020.
4. Дорадча діяльність в контексті європейської політичної практики.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Сучасна система аграрного виробництва в Україні є результатом пристосування сільськогосподарської галузі до реального функціонування в умовах квазіринкової економіки, сформованої у ході несистемних реформ.

- Квазіринок - це ринкова форма з латентною розподільчою сутністю. Основні намагання приватних компаній квазіринку - не розробка ринково-орієнтованих стратегій, а боротьба за державний ресурс в різних його формах і прагнення використовувати зв'язки в уряді для контролю над конкуренцією.

4

Сучасні аграрні трансформації:

- Створення великих холдингів у с/г (300000+ га загарбаних земель);
- Концентрація земель та незаконний ринок земель;
- Посилення політичного впливу на підприємницьку діяльність (корупція, бюрократія, ручне управління с/г);
- Поляризація доходів, утиск дрібних та середніх виробників у сільській місцевості.

Землекористування агрохолдингів, тис. га

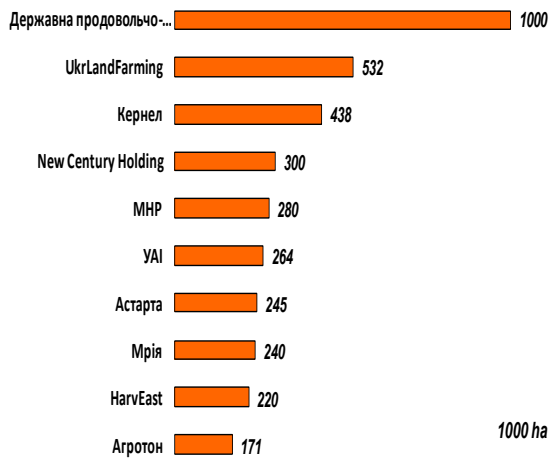

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

5

Залежність між інвестиціями та зайнятістю у сільському господарстві

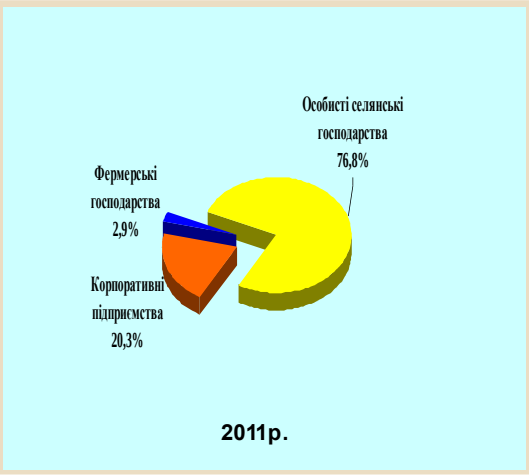

6

Зростання і розвиток в аграрному секторі України: суперечливість досягнутих результатів

Зростання	VS	Розвиток
Технічна та технологічна модернізація, технологічні інновації.		- Посилення тиску на довкілля; - Деградація ґрунтів; - Монокультуризація;
Підвищення продуктивності праці у сільському господарстві.		- Скорочення зайнятості; - Знецінення людського капіталу; - Інтенсифікація розбіжностей в доходах; - Витіснення селян у неформальний сектор;
Нарощення обсягів виробництва.		- Галузеві диспропорції; - Зростання виробництва комерційних культур, які виснажують ґрунти;
Зростання обсягів експорту і вигод від експортних надходжень.		- Сировина, а не готова продукція; - Дивергенція доходів;
Поглиблення ринкових відносин у землеволодінні та землекористуванні		- Зростання бідності в сільській місцевості; - Зростання корупції та правопорушень; - Надконцентрація у землеволодінні та землекористуванні.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

С.-Г. зростання - VS - С.-Г. розвиток

- **Світова аграрна наука, політика і практика розглядають аграрне зростання не як кінцеву мету, а як засіб забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства, передусім його сільської складової.**
- **Аграрний розвиток – це таке нарощення аграрного виробництва, при якому вигоди від нього більш-менш рівномірно розподіляються між усіма учасниками процесу, підвищення продуктивності здійснюється безпечним для довкілля способом, а скорочення зайнятості у сільському господарстві супроводжується створенням нових робочих місць, у т.ч. у позааграрній сфері на селі.**
- **Підтримка аграрного розвитку – цільове призначення дорадчої діяльності. Аграрні політики вибудовують і підтримують систему передачі знань інновацій.**

8

Особливості інституційного середовища:

- **Недорозвиненість інституту приватної власності** (обезземелення селян, низька інституційна відповідальність за стан довкілля);
- **Псевдодемократизація управління** (висока централізація влади у прийнятті рішень);
- **Відсутність інституційної координації;**
- **Інституційна неспроможність до колективних дій** (слабкі інститути громадянського суспільства);

9

Системи передачі знань/нововведень у сільському господарстві

Системи передачі знань та інформації	Об'єкт впливу	Мета	Методи впливу	Результати
Агроконсал-тинг	Окремий напрямок господарської діяльності	Вирішення проблеми	Аналіз ситуації та розробка рішень	Вирішення конкретної проблеми
Інформацій-но-консуль-таційне за-безпечення	Виробничо-господарська діяльність	Впровадження інновацій у господарську діяльність	Розповсюдження інформації, безпосередньо в провадження, навчання	Запровадження нових технологій, техніки, сортів
Екстеншн	Людина	Ухвалення та реалізація власного рішення, активна участь у житті громади	Передача методик для ухвалення власних рішень через: - корисну інформацію; - активне навчання; - безпосередні консультації; - демонстраційні покази	Розвиток людського капіталу через: - задіяння інтелек-туального потенціалу; - підвищення рівня знань; - нову мотивацію

Європейська політика сільського розвитку на програмний період 2007-2013 р.р.

Розвиток села

Напрямок1 Конкурентоспро-можність фермерів + лісове господарства

Напрямок 2 Довкілля, землекористування + управління

Напрямок3 Економічна диверсифікація в рамках/ поза рамками с.-г. + якість життя

Напрямок4 : Розвиток місцевих громад – Програма "ЛІДЕР" - Просування інновацій в сільські регіони

Джерела фінансування: **національні + європейські фонди**

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Розвиток потенціалу громад: ЛІДЕР

ЛІДЕР – реальна модель запровадження нововведень за напрямками через включення місцевого населення

- Створення місцевих цільових груп → агентства з розвитку;
- Державно-приватне партнерство: (місцеві групи з місцевими органами влади у реалізації проектів сільського розвитку);
- Впровадження висхідного підходу;
- Спроможність до колективних дій;
- Створення мереж між місцевими діючими особами у сфері сільського розвитку;

Найуспішніші моделі ЛІДЕР:

- Підвищення якості місцевої продукції;
- Збереження культурного надбання території;
- Сфера послуг для місцевого населення;
- Соціальне сільське господарство;
- Фінансовий інжиніринг;

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Розподіл коштів САП ЄС на сільський розвиток за період 2007-2013 рр. по країнам ЄС

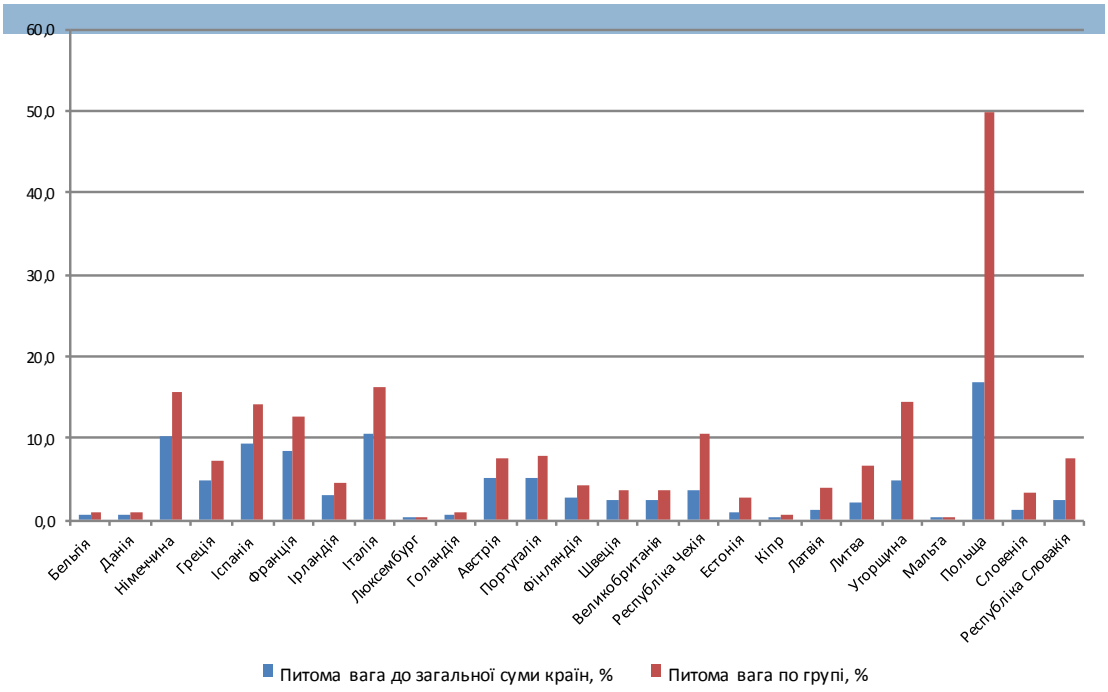

Інституційний простір САП ЄС формується на основі базових засад, які включають:

- **Життєдіяльність в рамках екологічних обмежень.**
- **Забезпечення здорового і справедливого суспільства.**
- **Досягнення цілей економічного розвитку.**
- **Запровадження демократичного управління.**
- **Відповідальне використання якісних наукових досліджень:** розробка та реалізація політики на основі наукових доказів, враховуючи застереження вчених а також суспільні відносини і цінності.

У відповідності до цілей Стратегії Європа 2020

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Основні зміни САП ЄС у новому програмному періоді 2014-2020

частка САП у бюджеті ЄС скоротиться з 39% у 2013 році до 33% у 2020.
перепозиціонування САП на "зеленішу" цільову політику

15

Прямі виплати	Регулювання ринків	Сільський розвиток
Конвергенція прямих виплат серед держав-членів Новий базовий платіж для заміщення Схеми єдиних виплат та Сфери єдиних виплат Нова «зелена» складова прямих виплат Краще визначення одержувачів вигод Нові правила для комбінованих виплат Змінені правила сукупної участі ЄС 15 - 269 Євро/га 282 ЄС 12 – 191Євро/га 119 ЄС27 – 247 Євро/га 237	Підтвердження завершення квот на продаж молока, цукру (із затримкою у один рік), а також заборон на насадження винограду Розширення пункту регулювання ринкових коливань (розладів) на всі сировинні товари в рамках Європейського економічного співтовариства Заходи по вдосконаленню функціонування харчових ланцюгів Заходи по підтримці якісного виробництва	Нові пріоритети в сільському розвитку на зміну існуючих Краще злагоджена взаємодія із фондами ЄС Нові критерії для розподілу фондів Рівня 2 між державами-учасницями Спрощення існуючих заходів Вдосконалена система управління ризиками Європейське партнерство з інновацій Пропозиції щодо моніторингу та оцінок

16

Напрями дорадчої діяльності в контексті європейської політики і практики:

a) сприяння взаємному розумінню політик у сфері сільського господарства та сільського розвитку;

b) посилення спроможностей на центральному та місцевому рівнях щодо планування, оцінки та реалізації політики;

c) заохочення сталого дрібнотоварного сільськогосподарського виробництва, із урахуванням необхідності захисту навколишнього середовища та тварин, зокрема поширення застосування методів органічного виробництва та використання біотехнологій, у т.ч. шляхом впровадження найкращих практик у цих сферах;

d) заохочення політики якості сільськогосподарської продукції у сферах стандартів продукції, вимог щодо виробництва та схем якості;

17

e) покращення конкурентоспроможності дрібнотоварного сільськогосподарського сектора, прозорості ринків, а також умов для інвестування у цьому секторі;

f) поширення знань шляхом проведення навчальних та інформаційних заходів;

g) сприяння технологічним та соціальним інноваціям шляхом просування результатів досліджень до дрібнотоварних сільгоспвиробників та громад;

h) посилення гармонізації з питань сільського розвитку, які обговорюються в рамках міжнародних організацій;

i) обмін знаннями та найкращими практиками щодо політики сільського розвитку з метою сприяння економічному добробуту сільських громад;

Механізми реалізації:

- Інституційна реформа:

  - створення місцевих, регіональних і державних інститутів, які опікуються проблемами сільського розвитку;

  - наявність добре підготовленої та правильно організованої системи громадського управління на місцевому рівні;

  - зміцнення інститутів громадянського суспільства як дієвого партнера у вирішенні соціально-економічних та екологічних завдань розвитку сільського господарства і села.

- Реформа аграрної освіти і науки;
- Реформування структури управління;
- Політика сільського розвитку –

  - залучення селян до реалізації програм сільського розвитку;

- Формування національної мережі передачі знань та інновацій;

Посилення локального рівня передачі знань та інновацій:

- Запровадження на місцевому рівні посади інституційного організатора (консультанта) при сільських радах в розрахунку одна посада на 1500 - 2000 тис. жителів, головним завданням якого є виявлення сільських лідерів, згуртування громад та ініціювання їх участі у локальних проектах розвитку.
- Формування Фондів локального розвитку в межах територіальних громад як інституцій з консолідації зусиль для спільного розвитку економіки села та фінансування локальних проектів.
- Джерела наповнення Фондів:
  - Погектарні платежі орендарів земельних часток (паїв), розташованих в межах сільської ради;
  - Кошти донорів;
  - Благодійні внески;
  - Приватні інвестиції;
  - Бюджетні кошти.

20

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Національна академія наук України (НАНУ)
Інститут економіки та прогнозування
Відділ економіки та політики аграрних перетворень
О.М.Бородіна
Tel: (+ 38 044) 254 - 3966
Fax : (+ 38 044) 280 - 8869
www. Ief.org.ua

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Дорадництво як інструмент місцевого економічного розвитку

Іван Паньків, директор БО ЛАДС

Діяльність БО ЛАДС за 15 років

1998-2000 рр.	Проект TACIS з створення дорадчої служби
2000-2007 рр.	Виконання обласних Програм з надання дорадчих послуг
З 2002 р.	Виконання районних Програм надання дорадчих послуг
З 2008 р.	Виконання державної цільової Програми з надання соціально спрямованих дорадчих послуг
З 2008 - 2013 р. р.	Реалізація Проекту підвищення конкурентоздатності молочного сектору України
З 2012 р.	Навчальні програми для безробітних

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Дорадча діяльність у Львівській області

Дорадники	**Понад 150 сертифікованих сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників**
Матеріальна база	**Дорадники БО ЛАДС частково забезпечені засобами для надання кваліфікованих послуг, проте потребує державного фінансування забезпечення засобами дорадників в районах та при сільських радах**
Споживачі послуг	**Особисті селянські господарства (понад 60%),** **Сільські громади (12%), дрібні та середні с.г. товаровиробники (15%), великі господарства (8%), інші (5%)**

Основні дорадчі послуги

Консультування

- **В господарствах**
- **В офісі**
- **По телефону (не сприймається органами влади)**

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Основні дорадчі послуги

Проведення навчальних семінарів

Основна кількість у зимовий період

(проте фінансування державних програм починається з травня – червня, а завершується до 15 грудня)

Основні дорадчі послуги

Демонстраційні заходи

- Є особливо популярними (відсутні кошти для створення демонстраційний господарств, ферм, полів)

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ

ДОРАДА

ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Основні дорадчі послуги

Надання ринкової інформації

- **Через проведення зустрічей, через телефон, видання інформаційних листків, буклетів, виступи у ЗМІ**

Наші партнери

Громадські організації

Наукові та навчальні заклади

Органи місцевого самоврядування та влади

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Хто сьогодні надає знання та інформацію для жителів села?

- Сільський голова і депутати ?
- Державний чиновник ?
- Науковець ?
- Депутати ?
- Хто ще ?

Хто сьогодні надає знання та інформацію для жителів села?

- Сільський голова і депутати – не мають знань та навиків надання цих послуг
- Державний чиновник – відсутні ресурси, в т. ч. час, які дозволять приїхати в село
- Науковець – незначна частина готова на волонтерську діяльність (бо університети не виділяють на це кошти)
- Депутати – лише перед виборами
- Хто ще – ЛИШЕ КВАЛІФІКРВАНІ ДОРАДНИКИ і ЕКСПЕРТИ-ДОРАДНИКИ

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- **Підвищення рівня знань сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників**

Понад 500 семінарів та демонстраційних заходів на рік (понад 10 000 осіб)

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- **Надання ринкової та соціальної інформації**

Щоденно 150-200 контактів через телефон та індивідуальні консультації – близько 50 000 за рік

12-15 тематичних буклетів і інформаційних листків – тираж понад 50 000

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- Створення родинних аграрних бізнесів та кооперація

Створено 7 родинних ферм

Сприяли формуванню та супроводжуємо діяльність 9 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- Доступ до економічно вигідних кредитних ресурсів

Спільно з банками надано 9 кредитів на 3-4 роки під 3% річних

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- **Доступ сільських жінок та молоді до міжнародних та державних аграрних програм**

18 сільських родин (співвласники жінки), 53 сільські громади (понад 2200 родин) і 42 великі господарства (понад 3000 працівників) скористалися послугами Проекту

Що ми робимо у напрямку місцевого економічного розвитку?

- **Збереження навколишнього середовища та комфортного утримання тварин**

Сучасні родинні ферми будуються та реконструюються з вимогами щодо не забруднення навколишнього середовища

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Який ресурс можна використати для надання дорадчих послуг?

- Шкода що не підтримується дорадництво державою або якщо підтримується то не вчасно
- Міжнародні програми
- Співпраця з ЦЗ
- Співпраця з ЗМІ (телебачення, радіо, журнали, газети)

Дякую за увагу.
Запрошую до співпраці.

Запитання?

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Співпраця ПОСДС з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування

Директор ПОСДС
Андрієнко Світлана Михайлівна

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Межує з 7 областями України

Площа с/г угідь - 2173,9 тис. га

Площа ріллі - 1768,6 тис. га

Кількість населення - 1487 тис. осіб

В т.ч. сільського населення – 579,4 тис. осіб

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Дорадництво – дієвий інструмент провадження аграрної політики

- Головний партнер – Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОДА
- Стратегічні замовники:
  - Полтавська обласна Рада;
  - Полтавська ОДА.
  - Районні державні адміністрації;
  - Районні ради.

Важливість розуміння політики розвитку сільських територій

- Документи Ради Європи: Постанова №1698/2005 від 20.09.2005, Рішення Ради від 20.02.2006 № 2006/144/ЄС.
- **Політика розвитку сільської місцевості має супроводжувати та доповнювати ринкову аграрну політику та політику підтримки дохідності, та таким чином, сприяти досягненню цілей цієї політики.**

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Продовження слайду

- Політика розвитку сільської місцевості будується на стратегічних керівних принципах Співдружності, що визначені пріоритетними, і ігнорування яких є неможливим жодною із країн.
- Для забезпечення сталого розвитку сільських територій необхідно сфокусуватись **на обмеженій кількості** основних цілей на рівні Співдружності. Стратегії та програми розвитку сільських регіонів ЄС будуються навколо чотирьох напрямків, а саме:

Головні стратегії політики розвитку сільських територій

- Поліпшення конкурентоспроможності секторів сільського господарства та лісництва;
- Поліпшення довкілля та сільських регіонів взагалі;
- Якість життя в сільських регіонах та диверсифікація економіки села;
- Лідер.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Програма розвитку сільських населених пунктів Полтавщини

Прийнята та реалізується з 2011 року.

Передбачає пріоритетний розвиток :

- Садівництва, ягідництва;
- Овочівництва;
- Рибництва;
- Бджолярства;
- Сільського зеленого туризму.

Цільові групи

- Суб’єкти господарювання,які здійснюють діяльність в сільській місцевості;
- Сільське населення;
- Органи місцевого самоврядування;
- Органи виконавчої влади.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Співпраця з ФГ Полтавщини

Дорадчі послуги з питань:

- *Технологій, впровадження новітніх досягнень науки і техніки ;*
- *Економіки, маркетингу, оподаткування, права;*
- *Розширення диверсифікації.*

Все це є складовими підвищення конкурентоздатності середнього та малого аграрного бізнесу.

Співпраця з ОСГ та сільськими громадами

- Підвищення ефективності використання земельних ділянок, що виділені для ОСГ;
- Мотивація до підприємництва;
- **Допомога у створенні сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;**
- Консультаційний супровід з питань благоустрою сільських населених пунктів, як складової стратегій підняття якості життя.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ

ДОРАДА

ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Форми і методи дорадництва

- Навчання шляхом проведення семінарів, круглих столів, тренінгів;
- Демонстраційні покази форм і методів роботи суб'єктів господарювання;
- Дослідження соціально-економічних проблем сільської місцевості та розробка варіантів їх розв'язання;
- Інформаційне забезпечення суб'єктів господарювання.

Навчальні семінари

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Демонстраційні покази

Робота з молоддю

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Друковані видання

Принципи дорадництва

Мета і методи дорадчої діяльності базуються на головних принципах:

- Максимальна спрямованість на запити та потреби виробників та сільського населення;
- Тверда переконаність у рівності людських можливостей;
- Можливість сприяти змінам у діяльності людей та їх віра в результат;

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Продовження слайду

- Взаємодія з сільськими жителями виключно на засадах переконання шляхом інформування, навчання, тобто на добровільних засадах;
- Постійна адаптація завдань дорадчих служб до потреб ринку, удосконалення методів дорадчої діяльності.

Перспективи розвитку дорадництва на Полтавщині

- Розроблені Програми розвитку сільських територій в кожному районі;
- Визначені стратегічні напрямки, які потребують дорадчого супроводу;
- 8 районних рад підтримали необхідність фінансування соціально-спрямованих дорадчих послуг за рахунок коштів місцевого бюджету.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

За підтримки:
Федерального міністерства продовольства, сільського господарства та захисту прав споживачів
на основі рішення Німецького Бундестагу

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Немецкий опыт организации консультационных служб в сельском хозяйстве

Мария Ярошко

Проект „Немецко-украинский агрополитический диалог“

Киев, 24.10.2013 | Научно-практическая конференция «Сельскохозяйственное консультирование: проблемы, стратегия и пути развития» | 1

Источник: www.bmelv.de

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Средний размер сельхоз предприятий в Германии по федеральным землям

Общие данные Германия

с\х предприятий	2012	288 200 шт.
эко-предприятий	2010	16 532 шт.
рабочая сила	2010	1,1 млн. чел.
с\х земли	2012	16,7 млн. га
свиней	2013	27,7 млн. гол.
КРС	2013	12,6 млн. гол.

Источник: www.destatis.de

Киев, 24.10.2013 | Научно-практическая конференция «Сельскохозяйственное консультирование: проблемы, стратегия и пути развития» | 2

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Система консультирования как обязательный элемент

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Cross Compliance регулирование (постановление (EG) №1782/2003)

Связь выплаты субсидий с видом управления сельхоз предприятием.

- С 2005 года – добровольно;
- С 2007 года – обязательно;

Страны – члены ЕС вводят систему консультирования.

Предмет поддержки → консультирование отдельных предприятий для оценки и разработки рекомендаций по дальнейшим действиям для устранения слабых мест.

Факторы, влияющие на развитие консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Не государственная служба, но с финансовой поддержкой от государства или субсидиями;

Инструменты агрополитической поддержки:

- финансовые средства;
- образование;
- консультации;

Выплата субсидий со времени реформы общей аграрной политики с июня 2003 года связана с:

- защита окружающей среды;
- защита животных;
- безопасность кормов и продуктов;

→ послужило основой для предложений по консультированию

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Формы собственности в аграрном секторе Германии

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Формы собственности с/х предприятий в Германии

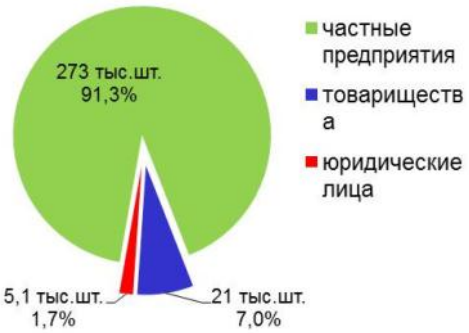

основной : побочный доход = 50:50

Формы собственности на землю на с/х предприятиях в Германии

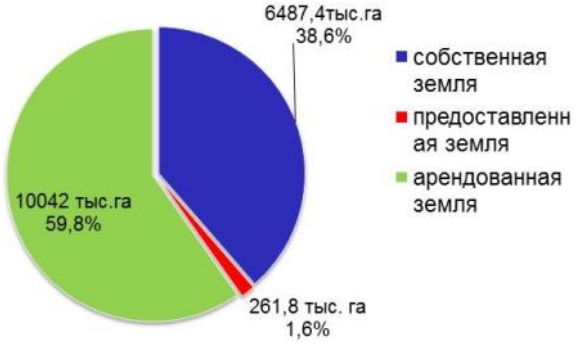

- преимущественно частные предприятия
- стоимость аренды 1 га – 236 €
- долгосрочная аренда
- рынок земель с\х назначения
- стоимость покупки 1 га – зависит от фед. земли

Источник: www.bmelv.de

Рабочая сила в аграрном секторе Германии

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Структура рабочей силы с\х предприятий Германии

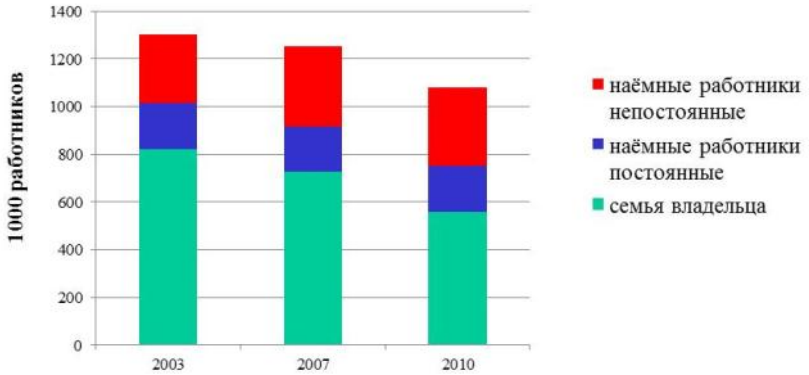

Источник: www.destatis.de

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Значение консультирования и тенденции в Германии

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Изменение структуры предприятий в сельском хозяйстве:

- снижение количества предприятий и увеличение пощади;
- увеличение доли наёмных рабочих;
- рост значимости комбинации доходов у предприятий;

⇨ консультации для руководителей предприятий

Государственная поддержка консультирования в Германии

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Вопросы общественного интереса:

- обработка вопросов и проблем, актуальных в будущем;
- работа в областях с невыгодным расположением и региональные программы развития;
- работа с группами фермеров в невыгодном положении;
- исследования и развитие в вопросах, интересных общественности;
- обучение и повышение квалификации по основам профессии;
- работа в направлении защиты прав потребителей, окружающей среды, природы и животных;

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Формы организации и финансирования консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Оказывают влияние на:

- какое консультирование по содержанию предлагается/востребовано;
- какая целевая группа;
- на сколько индивидуальным будет консультирование;
- какое распределение задач или конфликты могут возникнуть для консультантов;
- какие возможности для обмена опытом и повышения квалификации консультантов;

Киев, 24.10.2013 | Научно-практическая конференция «Сельскохозяйственное консультирование: проблемы, стратегия и пути развития» | 9

Распределение консультаций в сельском хозяйстве Германии

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Наиболее распространённые формы консультирования в различных регионах:

1. государственное официальное консультирование;
2. консультации через сельскохозяйственные палаты;
3. частные консультационные объединения/консультанты;

Источник: www.aid.de

Киев, 24.10.2013 | Научно-практическая конференция «Сельскохозяйственное консультирование: проблемы, стратегия и пути развития» | 10

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Модели организации и финансирования консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Государственное официальное консультирование

Это спец. консультирование связанное с аграрным управление, на пример по землям, финансируется из общественных источников.

Преимущества:

- бесплатно для фермера;
- известны контактные лица;
- возможное влияние фед. земли на содержание консультации;
- регулированное образование и повышение квалификации консультантов;

Недостатки:

- консультация как вид услуг;
- конфликт: нет разделения контролёр/консультант;
- в результате экономии средств недостаточный объём услуг;
- зависимости от политических решений/изменений;

Модели организации и финансирования консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Консультирование через сельскохозяйственные палаты

Это форма самоорганизации фермеров. Финансирование за счёт сборов в палату, отчислений фермеров, субсидий по федеральной земле.

Преимущества:

- большее доверие со стороны фермеров (самоорганизация);
- в зависимости от размера палаты создаётся большая сеть опытных станций, мест для обучения и повышения квалификации;
- контактные лица – знакомые;

Недостатки:

- общие ограничения в рамках законодательной базы для работы палаты;
- высокие требования к прозрачности работ при пересечении интересов;
- экономия общественных средств, переструктурирование;

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Модели организации и финансирования консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Консультационные объединения

Это объединение фермеров по регионам или направлениям производства. Финансирование из членских взносов и дополнительных платежей за другие услуги.

Преимущества:

- контроль качества консультаций членами союза;
- большой спрос в специализированных областях;
- часто консультируется целая группа фермеров;
- широкий обмен опытом;

Недостатки:

- требует мотивации фермеров и готовности их платить;
- не рассматриваются темы общественных интересов;
- консультанты – одиночные специалисты;
- нет совмещения опытной деятельности, управления и централизованного предоставления информации;

Модели организации и финансирования консультационной деятельности

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Частное консультирование

Фермер оплачивает услуги консультанта, возможно возмещение за счёт субсидий. Государство предоставляет список квалифицированных консультантов.

Преимущества:

- клиенты контролируют предоставленные услуги;
- большой спрос для индивидуального консультирования;

Недостатки:

- требует мотивации фермеров и готовности платить;
- зависит от спроса и не всегда его полностью удовлетворяет;
- сложно сориентироваться в предложениях на рынке;
- не рассматриваются темы общественных интересов;
- консультанты – одиночные специалисты;
- нет совмещения опытной деятельности, управления и централизованного предоставления информации;

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Контакты Проект «Немецко-украинский агрополитический диалог»

Німецько-український агрополітичний діалог | Deutsch-Ukrainischer Agrarpolitischer Dialog

Спасибо за внимание!

ул. Рейтарская 8/5 А,
01034 г. Киев
Tel. +380-44-278-6327
Fax +380-44-278-6336
Mob. +380-66-598-1440
www.apd-ukraine.de
info@apd-ukraine.de

За підтримки

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kiew

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

IAK

BVVG Bodenverwertungs- und -verwaltungs GmbH

IAMO

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

НУБіП України

КАФЕДРА АГРАРНОГО КОНСАЛТИНГУ ТА СЕРВІСУ

ОСВІТА В ДОРАДНИЦТВІ

Тетяна Кальна-Дубінюк
Зав. кафедри аграрного консалтингу та сервісу

Тел.: 527-80-61

E-mail: tatiankd@yahoo.com

З історії дорадництва

В 1970 році в Нью Йорку, емігрантами українцями була надрукована книжка «Крайове господарське товариство – СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР у Львові, 1899-1944 ».

В цій книжці розповідається, що

- В 1788 р. в Україні в Почаївський Лаврі була надрукована перша «Книжиця – Порадник» Ленкевича.

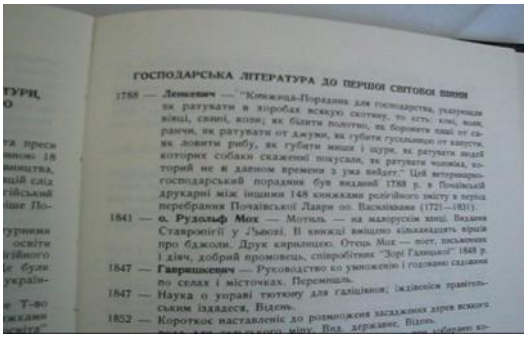

ГОСПОДАРСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДО ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

1788 — **Ленкевич** — "Книжица-Порадник для господарства, учащающая как ратувати в хоробах всякую скотину, то єсть: коні, волы, вівці, свині, кози; як бліти полотно, як боронити пашні от сарачин, як ратувати от джури, як губити гусениницю от капусти, как ловити рибу, як губити миши і щури, як ратувати людей которих собаки скажені покусали, як ратувати чоловіка, который не в давном времени з ума вийшов." Цей ветеринарно-господарський порадник був виданий 1788 р. в Почаївській друкарні між іншими 148 книжками релігійного змісту в період перебування Почаївської Лаври оо. Василіянами (1721—1831).

1841 — **о. Рудольф Мох** — Мотиль — на малоруськім язиці. Видання Ставропігії у Львові. В книжці вміщено кількакадцять віршів про бджоли. Друк кирилицею. Отець Мох — поет, письменник і діяч, добрий промовець, співробітник "Зорі Галицької" 1848 р.

1847 — **Гавришкевич** — Руководство ко умноженію і годованю свиней по селах і місточках. Перемишль.

1847 — Наука о управі тютюну для галіцянов; іждівсіом правительським іддадеся, Відень.

1852 — Короткоє наставленіє до розмножения засаджених дерев всякого роду. Від. державне. Відень.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

ДАННІ

- В 1927-1933 роках в Товаристві працювало 132 *агрономи* з вищою освітою та 20 в молочарській і споживчій кооперації, 42 *ветеринарних лікарів* і більше 300 осіб *фахового технічного персоналу*: інструктори-консультанти хліборобського вишколу молоді, секції господинь, де жінки виховувалися на добрих господинь і матерів-українок, проводилися фахові консультації і поради спеціалістів поодиноким господарям і господиням.
- Організовували сільськогосподарські виставки, на яких сільське населення наочно бачило результати своєї цілорічної праці.

Вони давали поштовх для поширення сільськогосподарської культури в гущу хліборобської маси.

- Також організовувалися екскурсії до зразкових господарств і садів,

для оглядин польових демонстраційних дослідів тощо.

- **На жаль, це товариство припинило свою діяльність після встановлення у Західній Україні радянської влади.**

Керівники товариства "Сільський Господар"

Секція господинь

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

СИСТЕМА КОНСАЛТИНГУ (ЕКСТЕНШН) В США

(с) П. Т. Кальна-Дубінюк

7

СИСТЕМА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

(с) П. Т. Кальна-Дубінюк

8

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

СИСТЕМА ДОРАДЧОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

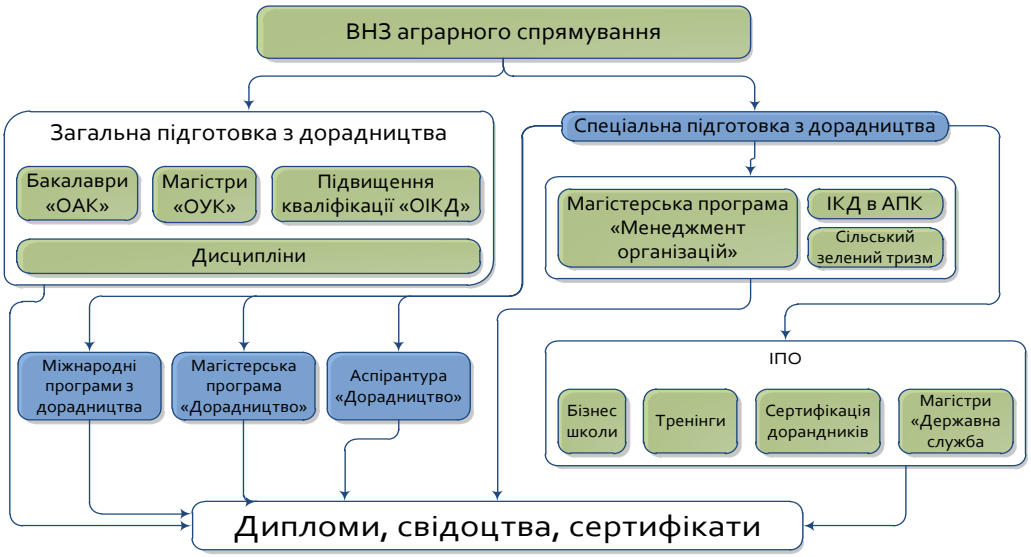

(с) П. Т. Кальна-Дубінюк

9

Кафедра аграрного консалтингу та сервісу НУБіП України

– Для всіх факультетів НУБіП викладаються дисципліни:

1. **Основи аграрного консалтингу;**
2. **Основи управлінського консалтингу;**
3. **Організація інформаційно-консультаційної діяльності.**

Для спеціалізації **“Інформаційно-консультаційна діяльність в АПК”** введені такі курси:

- “Організація навчання в ІК діяльності”,
- “Паблік релейшнз”,
- “Діловиробництво в ІК діяльності”,
- “Планування інформаційно-консультаційних програм в сільській місцевості”.

Кафедра проводить:

- школи-тренінги,
- віртуальні конференції для впровадження дорадчої освіти в сільськогосподарських ВНЗ України,
- поширює систему дистанційного навчання в дорадництві,
- розробляє інтерактивну консалтингову систему.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Підвищення кваліфікації

- Керівників
- Дорадників
- Експертів-дорадників
- Викладачів

Сертифікація дорадників та експертів-дорадників

- Працівникі, які мають повну вищу освіту і працювали за фахом не меньше 3-х років – тривалість навчання 72 год. І здача іспиту = кваліфікаційне свідотство дорадника,та тривалість навчання 36 год. і здача іспиту = кваліфікаційне свідотство експерта-дорадника (на базі аграрних ВНЗ та ІПО);
- Підвищення кваліфікації: Дорадники та експерти, які мають кваліфікаційне свідотство (один раз за 5 років) - тривалість навчання 36 год. (на базі аграних ВНЗ та ІПД), відмітка у свідотстві про підвищення кваліфікації;
- Участь дорадників та експертів-дорадників у цільових семінарах – згідно з планом;
- Стажування на базі діючих дорадчих служб - згідно з планом, довідка про стажування.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Школи – тренінги з актуальних питань інноваційного консалтингу

- Школа сільського зеленого туризму;
- Школа бджільництва;
- Школа сільськогосподарської обслуговуючої кооперації;
- Школа органічного виробництва сільськогосподарської продукції: від виробника до споживача;
- Школа підвищення і збереження родючості ґрунтів;
- Школа якісного управління в сільськогосподарському виробництві;
- Школа ландшафтного дизайну;
- Школа управління аквакультурою.

Відео - фільми

- У 2007 р. створені відео - фільми , що дають перші знання про дорадництво, зацікавлюють, починають процес розуміння:

1. Розвиток дорадчої освіти.
2. Дорадництво для агробізнесу та екології.
3. Драдництво для розвитку соціальної сфери села.
4. Розвиток програм для дітей 4-Н та молоді.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Курс дистанційного навчання

“Сільськогосподарська дорадча діяльність”

Реєстрація дорадників

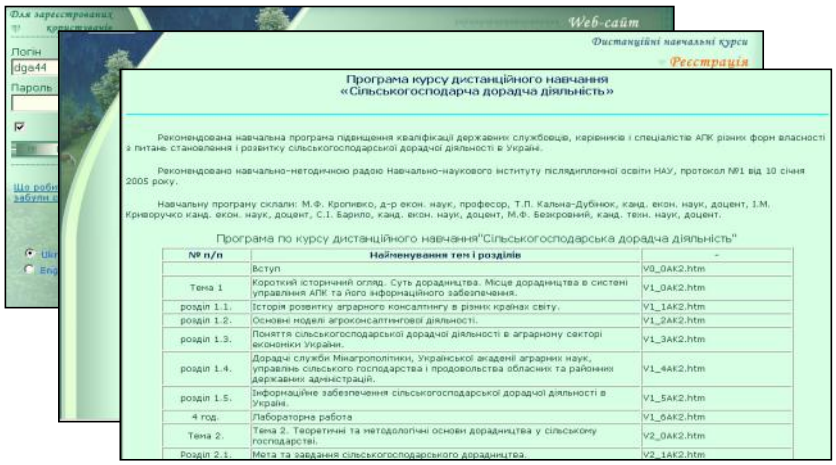

Добридень

- **Вас вітає інтерактивна консалтингова система “КОНКА”**
- *Ми готові прийти Вам на допомогу у вирішенні Ваших проблем.*
- *Виберіть галузь діяльності, в якій Ви хотіли б отримати професійні рекомендації і кваліфіковану*

Агропромисловий комплекс

Машинобудування

Транспорт

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Консалтингова підсистема сектору АПК "Сільський зелений туризм"

Добридень!

Ми раді вітати Вас в консалтинговому модулі "Агрооселі" консалтингової підсистеми сектору АПК

В цьому консалтинговому модулі будуть сформовані рекомендації щодо особливостей організації та ведення сільського зеленого туризму на селі.
Скориставшись приведеними рекомендаціями, Ви зможете ефективно та якісно обслуговувати Ваших туристів.
Бажаємо Вам успіхів в цій нелегкій справі.

Підготовка агрооселі

Чи готові Ви виконати технологічний процес підготовки агрооселі?

Ні **Так**

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА АГРАРНОГО КОНСАЛТИНГУ В УКРАЇНІ

(с) П. Т. Кальна-Дубінюк

22

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Аграрна наука та система дорадництва

Криворучко І.М., начальник відділу методичного забезпечення інноваційного розвитку

Державна інноваційна стратегія

1

Стратегічними напрямами Програми економічних реформ, націлених на підвищення конкурентоспроможності економіки, є розвиток науково-технічної та інноваційної сфери, модернізація інфраструктури і залучення інвестицій в базових секторах економіки, в тому числі АПК

Програма економічних реформ на 2010-2014 рр., 02.06.2010

Програмними цілями переходу на інноваційну модель розвитку економіки є модернізація виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, в тому числі шляхом удосконалення механізму: комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок, забезпечення розвитку державно-приватного партнерства як інструменту залучення інвестицій, державної підтримки інноваційно-інвестиційних проектів в пріоритетних напрямах розвитку АПК

Постанова КМУ від 02.02.2011 №389

Концепцією реформування і розвитку аграрної освіти та науки на період до 2015 року пріоритетними напрямами є оптимізація мережі наукових установ НААН, посилення інтеграції аграрної науки і виробництва, концентрація фінансових ресурсів на прикладних та інноваційних розробках наукових установ, перехід та фінансування науково-технічних розробок за результатами конкурсів інноваційних проектів

Розпорядження КМУ від 06.04.2011 №279-р і 31.10.2011 №1112-р

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Для успішного формування національних інноваційних систем має бути забезпечено:

2

підвищення рівня та розширення сфери науково–дослідних, дослідно–конструкторських розробок, у тому числі шляхом систематичного підвищення частки витрат на науку в державному бюджеті;

розвиток фундаментальних досліджень, які мають особливе значення для переходу економіки на інноваційний шлях розвитку;

оптимізація структури установ та господарюючих суб'єктів, що діють у науково–технічній сфері;

формування в суспільстві методів сприяння інноваціям шляхом впровадження нових освітніх програм і розвитку системи безперервної освіти у науці, виробництві, сфері послуг;

створення засад для розвитку науково–технічної діяльності підприємств і посередницьких організацій, які сприяють активізації інноваційної діяльності, допомагають встановленню зв'язків між науково–дослідною сферою і виробництвом;

створення інноваційних структур, інформаційних та інфраструктурних підприємств, які сприяють впровадженню нових технологій у виробництво.

Науково-консультаційне забезпечення АПВ у 2012 році

3

Організовано:	
виставок, аукціонів, ярмарків	150
днів поля	103
“круглих столів”, курсів, шкіл підвищення кваліфікації	254
Організовано і проведено конференцій, семінарів, нарад	590
Опубліковано:	
рекомендацій, буклетів та інформаційних листків	1408
статей в газетах, журналах	2016
Виступи:	
по радіо	209
на телебаченні	228

У 2012 році в регіонах функціонували 350 демонстраційних науково-технологічних полігонів, на яких демонструвалося майже 300 с.-г. культур та понад 70 технологій їх вирощування. На 79 показових фермах демонструвалися нові породи, типи сільськогосподарських тварин та технології їх утримання і годівлі.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Науково-інноваційні (агротехнологічні) центри

4

1 – Центральний зональний науково-інноваційний центр (м. Кіровоград)
Головна установа – Кіровоградська державна с/г дослідна станція
Зона обслуговування – Кіровоградська, Київська, Вінницька, Черкаська області

2 – Лісостеповий зональний науково-інноваційний центр (м. Суми)
Головна установа – Інститут сільського господарства Північного Сходу
Зона обслуговування – Сумська, Чернігівська, Полтавська, Харківська області

3 – Кримський зональний науково-інноваційний центр (м. Сімферополь)
Головна установа – Інститут сільського господарства Криму
Зона обслуговування – Автономна Республіка Крим

4 – Приазовський зональний науково-інноваційний центр (м. Запоріжжя)
Головна установа – Інститут олійних культур
Зона обслуговування – Запорізька, Дніпропетровська, Донецька, Луганська області

5 – Причорноморський зональний науково-інноваційний центр (м. Одеса)
Головна установа – Інститут с/г Причорномор'я
Зона обслуговування – Одеська, Миколаївська, Херсонська області

6 – Поліський зональний науково-інноваційний центр (м. Рівне)
Головна установа – Інститут с/г Західного Полісся
Зона обслуговування – Рівненська, Житомирська, Хмельницька, Тернопільська, Волинська області

7 – Карпатський зональний науково-інноваційний центр (м. Львів)
Головна установа – Інститут сільського господарства Карпатського регіону
Зона обслуговування – Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська області

8 – Координаційний науково-інноваційний центр (м. Київ)
Головна установа – Інститут інноваційного провайдингу
Зона обслуговування – Експериментальні інститути для відпрацювання просування на ринок науково-технічної продукції

Схема науково-інноваційних (агротехнологічних) центрів

5

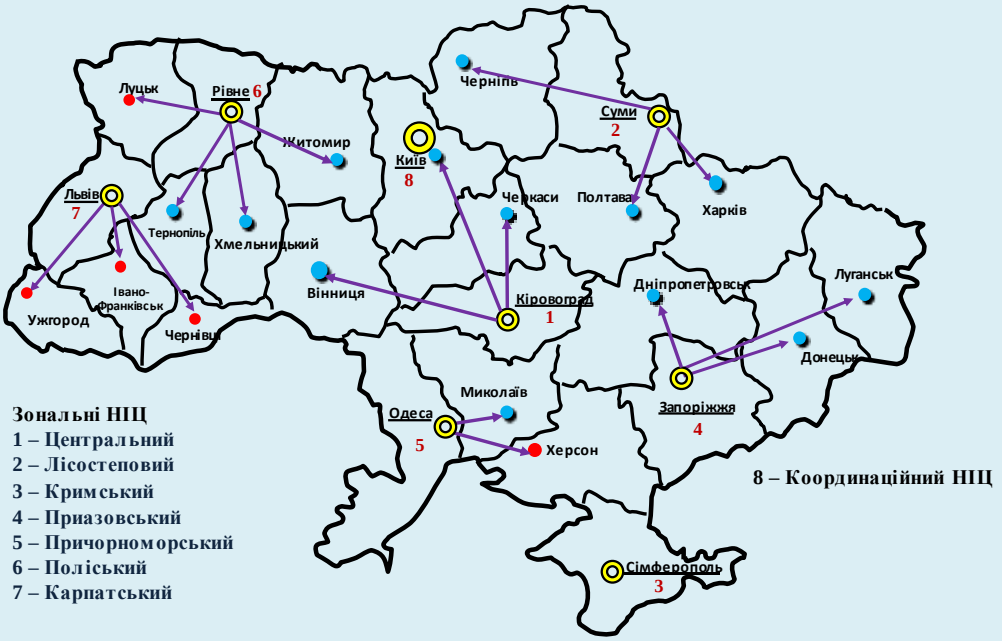

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

8

Основні напрями досліджень в землеробстві:

- біологізація землеробства;
- оптимізація структури землекористування;
- застосування альтернативних джерел добрив;
- використання місцевих сировинних ресурсів для удобрення та меліорації земель;
- удосконалення структури посівних площ;
- застосування короткоротаційних сівозмін;
- використання високоліквідних культур, які не впливають негативно на родючість грунту.

9

Пріоритетні напрями досліджень в рослинництві

Розробка, удосконалення і освоєння комплексу ресурсозаощаджуючих агротехнологій, спрямованих на створення умов для максимальної реалізації біологічного потенціалу нових високопродуктивних сортів та гібридів сільськогосподарських культур. Це, насамперед, визначення оптимальних норм висіву та глибини заробки насіння, строків їх посіву з урахуванням грунтово-кліматичних умов регіону та погодних умов конкретного року, удосконалення системи обробітку грунту, системи удобрення та захисту рослин від комплексу шкодочинних факторів.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Реалізація Моделі інноваційно-інвестиційного розвитку НААН дозволить:

10

- створити конкурентоспроможну підприємницьку систему трансферу інновацій з інвестиційним забезпеченням та інтеграційним супроводом;
- сприяти розвитку державно-приватного партнерства в системі Академії шляхом реалізації самоокупних бізнес-проектів інноваційно-інвестиційного розвитку пріоритетних об'єктів АПК з дольовою участю держави, приватного капіталу та об'єктів прав на науково-технічну продукцію;
- залучити перспективні технології та капітал до участі в інвестиційному розвитку інноваційної інфраструктури НААН, підвищенні конкурентоспроможності наукових установ на наукоємному аграрному ринку.

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Саморегулювання в громадських об'єднаннях і дорадництво

Кропивко М.Ф.
Ксенофонтова К.Ю.
ННЦ "Інститут аграрної економіки"

У 2012 році ВР прийнято ЗУ "Про громадські об"єднання", а у 2013 році деякі зміни до цього Закону:

Ст.1,п.4 визначено, що засновниками та членами ГО – непідприємницького товариства – "громадської спілки" мають бути юридичні особи приватного права.

Громадські об'єднання

Громадські спілки:
Засновники - юридичні особи
Учасники – юридичні і фізичні особи

Громадські організації:
Засновники - фізичні особи
Учасники – фізичні особи

Ст. 21,п.3 визначено, що ГО із статусом юридичної особи може бути виконавцем державного замовлення.

Ст. 23, п.1 визначено, що ГО зі статусом юридичної особи мають право на фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів відповідно до закону.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Проте:

- Ст. 1.п4 ст.2,п.4,5 ГО надане право брати участь у розробленні проектів нормативно-правових актів, а ГО зі статусом юридичної особи – у здійсненні державної регуляторної політики, роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади та органами місцевого самоврядування **у відповідності з законодавством *(тобто з існуючими сьогодні консультативними повноваженнями, авт.)***.
- Ст. 2, п.2,3 – дія закону **не поширюється на** суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення діяльності … **саморегулівних організацій і організацій, які здійснюють професійне самоврядування**, особливості регулювання яких можуть визначатися іншими законами**.**

Отже:

- **З огляду на необхідність підвищення ролі ГО у регулюванні агропродовольчих ринків та управлінні розвитком АПК на засадах державно-приватного партнерства актуальним є потреба в прийнятті Закону України "Про особливості діяльності громадських галузевих об'єднань в АПК" .**

- Відповідно до наказів Мінагрополітики № 177 від13 травня 2011 р. «Про створення робочих груп з розробки законопроектів» та №752 від 21 грудня 2011 р. «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України № 177 від13 травня 2011 р." **створена робоча група** для підготовки проекту Закону України «Про особливості діяльності громадських галузевих об'єднань у агропродовольчій сфері».
- **У складі робочої групи працювали:** Ковальова О.В., **Корінець Р.Я**., Кропивко М.Ф., Ксенофонтова К.Ю., **Куницький В.В., Лузан Ю.Я.,** Лупенко Ю.О., Малік М.Й., **Міненко М.А., Молдаван Л.В., Новіков Г.В., Петренко С.С., Саблук В. П**., Саблук П.Т., Шпичак О.М., Юшин С.О., **Ярославський О.М**..

- Робочою групою опрацьована ***Концепція розвитку системи самоврядування в АПК*** та з метою підвищення ролі галузевих громадських організацій в регулюванні агропродовольчих ринків і управлінні розвитком АПК у 2011-2012 рр. підготовлений проект Закону України ***«Про особливості діяльності громадських галузевих об'єднань у агропродовольчій сфері»***

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Концепція розвитку системи самоврядування в АПК України:

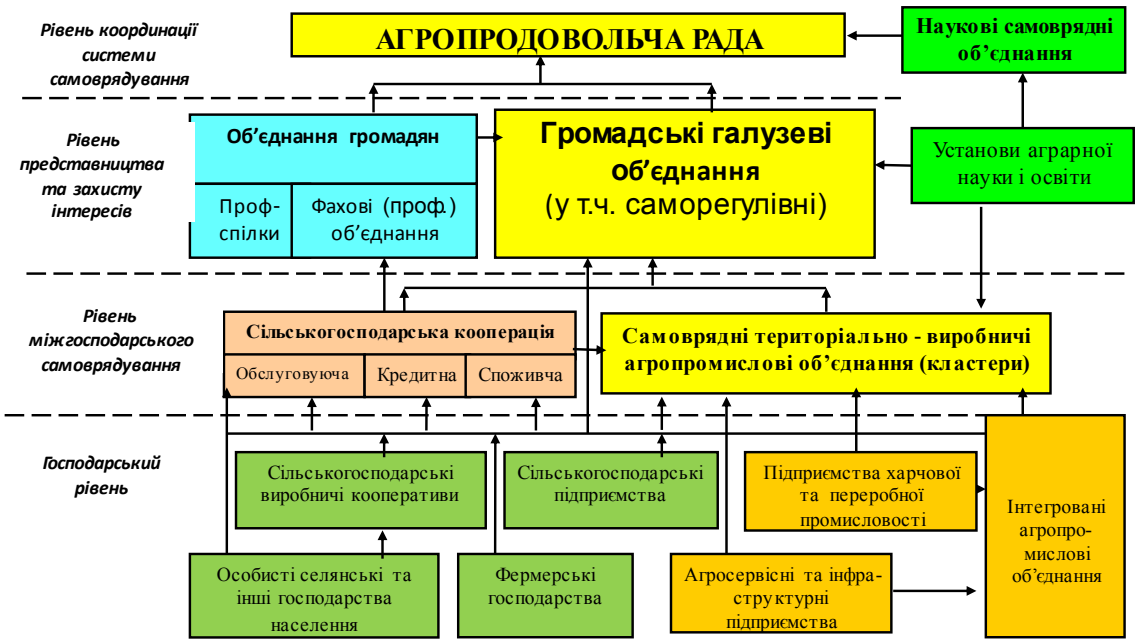

Доцільність поділу самоврядних об'єднань в АПК на вказані види підтверджується зарубіжним досвідом:

Країна	Об'єднання			Прояви державно–приватного партнерства
	Місцеві	продуктові	Парасолькові	
Канада	Кооперативи за територіаль-но-мовною ознакою	Провінційні асоціативні маркетингові агентства за видами продукції	Національна рада по сільськогосп-одарській продукції	Через провінційні асоціації спрямовуються субсидії і дотації, гарантії по кредитах. По страт. видах продукції створені **федеральні корпорації**, що фінансуються з федерального бюджету і управляються представниками асоціацій
Італія	Кооперативи за видами діяльності	Кооперативні консорціуми за видами продукції	Чотири націона-льні кооперативні об'єднання і Центральна комісія з кооперації	Прямі субсидії, податкові пільги кооперативам, їх кредитування на спеціальних умовах

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Доцільність поділу самоврядних об'єднань в АПК на вказані види підтверджується зарубіжним досвідом:

Країна	Об'єднання			Прояви державно–приватного партнерства
	Місцеві	Продуктові	Парасолькові	
Данія	Кооперативи за продуктовою ознакою	Торгові асоціації за видами продукції (послуг)	Асоціація "Сільське господарство Данії", Федерація датських кооперативів; Федерація датських фермерських союзів, Об'єднання малих фермерів, які формують Сільськогосподарську Раду	Роль держави полягає в створенні умов розвитку кооперативного руху. Кооперативи мають переваги у податковому плані порівняно з приватними компаніями.
Франція	Кооперативи	Регіональні і національні галузеві федерації кооперативів	Федерація сільськогосподарських кооперативів Франції, Аграрні палати на всіх рівнях	Співпраця на рівні аграрних палат, фінансування яких здійснюється за рахунок земельного податку та субсидій

Предметом законодавчого врегулювання в рамках цього закону мають бути:

1. **Передача галузевим ГО, з присвоєнням їм статусу "саморегулівні",** частини державних повноважень з регулювання агропродовольчих ринків, управління розвитком АПК, інших питань реалізації державної аграрної політики на засадах державно-приватного партнерства та самоврядування, у тому числі за завданнями:

- *Самоуправління розвитком галузей та координація діяльності*
- *Саморегулювання агропродовольчих ринків і внутрігалузевих відносин в АПК*
- *Організація спільної господарської діяльності*
- *Представництво та захист інтересів учасників об'єднання*

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Предметом законодавчого врегулювання в рамках цього закону мають бути:

2. Засади утворення і регламентні норми діяльності "Агропродовольчої ради" з її продуктовими комітетами та територіальними відділеннями для:

- *узгодження інтересів суб'єктів господарювання і держави та встановлення правил, що регулюють міжгалузеві та відносини в ланцюгах виробництва, зберігання, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції та продовольства*
- *координації діяльності складових системи самоуправління розвитком АПК, його галузей і регіонів, їх участі у реалізації державної аграрної політики*

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Предметом законодавчого врегулювання в рамках цього закону мають бути:

3. Запровадження механізму укладення і виконання **міжгалузевих угод**, що регламентують умови державно-приватного партнерства в АПК, укладаються між державою і Агропродовольчою радою та стають обов'язковими для виконання всіма учасниками системи самоврядування і державою:

- **економічних** (умови міжгалузевого ціноутворення, порядок укладання контрактів, узгодження квот виробництва і реалізації, питань якості продукції і послуг, важелів стимулювання збуту, інших правил просування продукції і послуг на ринки, в т.ч. зарубіжні);
- **спеціальних** (впровадження процедур контролю якості, колективні заходи боротьби з стихійними лихами та форс-мажорними обставинами, порядок формування іміджевих товарних знаків, виконання інших спеціальних дій учасників, спрямованих на підвищення якості, безпечності і конкурентоспроможності продукції та послуг);
- **фінансових** (порядок розподілу коштів державної підтримки, формування державно-приватних і міжгосподарських цільових фондів, обсяги консолідованого фінансування діяльності Агропродовольчої ради, у тому числі за рахунок Державного і місцевих бюджетів на виконання переданих їй державних повноважень, інші фінансові зобов'язання учасників).

Які дії НАСДСУ і дорадчих служб у зв'язку з викладеним:

- Здійснити перереєстрацію НАСДСУ як громадської спілки – непідприємницького товариства, юридичної особи приватного права, засновниками якої є дорадчі служби.
- Залучати до учасників НАСДСУ сільськогосподарських дорадників і експертів дорадників, консалтингові фірми, дорадчі підрозділи ВНЗ, наукових установ, приватних консультантів, з тим, щоб здійснювати функції саморегулювання на ринку агроконсалтингових послуг.
- Здійснити кроки по входженню НАСДСУ у міжнародні консалтингові об'єднання.
- Активізувати роботу з розвитку спільної діяльності, кооперації, формування конкурентоспроможних і водночас соціально спрямованих великотоварних інтеграційних кластерних систем.
- Розробити і узаконити Стратегію розвитку сільськогосподарського дорадництва і його НАСДСУ.
- Для підвищення привабливості професії сільськогосподарського дорадника здійснити ініціативні кроки щодо поширення дії Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" на сільськогосподарських дорадників, враховуючи науково – технічний характер їхньої діяльності.
- Надати свої пропозиції до проекту Закону України "Про особливості діяльності галузевих об'єднань в АПК" з метою законодавчого унормування статусу «саморегулівних» громадських організацій, у т.ч. НАСДСУ.

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Роль регіональних навчально-практичних центрів розвитку сільських територій в інформаційному забезпеченні сільських громад

Шпилюк Д.О.
ДУ НМЦ «Агроосвіта»

В кінці 2012 року створено 19 навчально–практичних центрів розвитку сільських територій на базі ВНЗ Мінагрополітики України

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Територіальне охоплення регіональних навчально-практичних центрів розвитку сільських територій

Мета створення:

- популяризація завдань та принципів ініціативи «Рідне село»;
- інформаційно-консультативне забезпечення діяльності сільських голів, селян, підприємців;
- поширення завдань та цілей державної аграрної політики та політики сільського розвитку.

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Соціальна діяльність

Закріплення студентів за сільськими та селищними радами

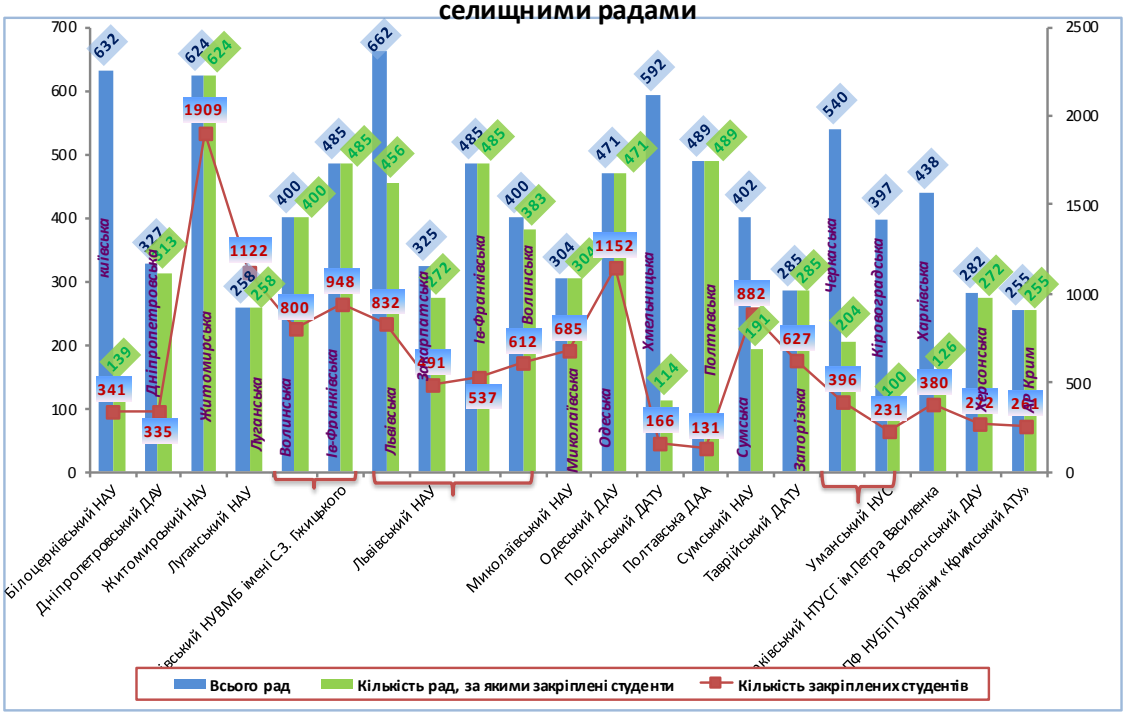

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Кількість проведених навчальних семінарів у І кварталі 2013 року

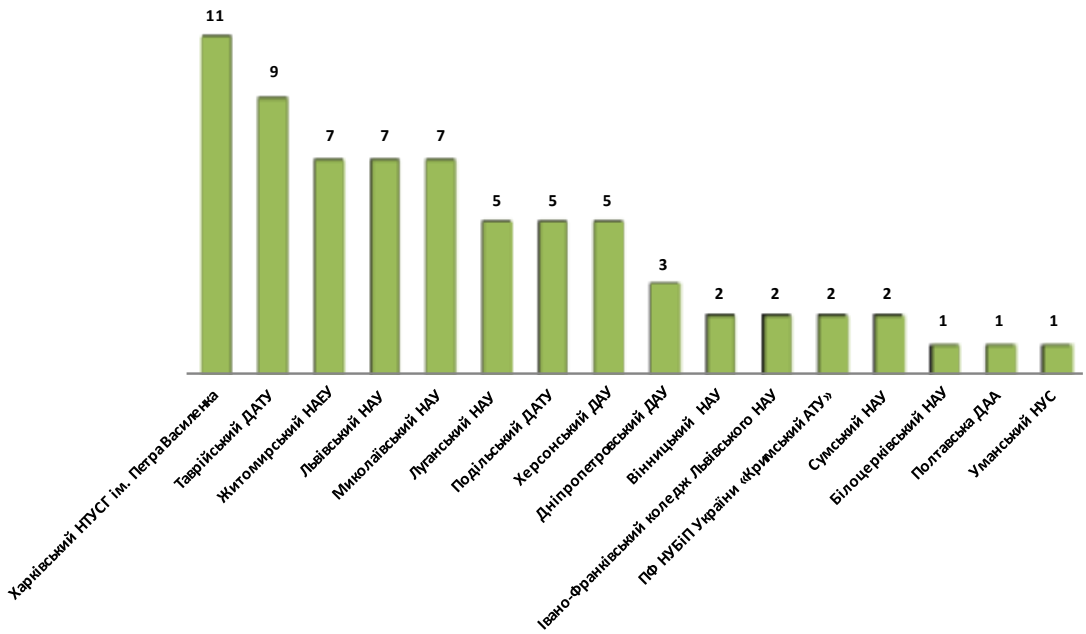

Навчання сільських та селищних голів за І квартал 2013 рік

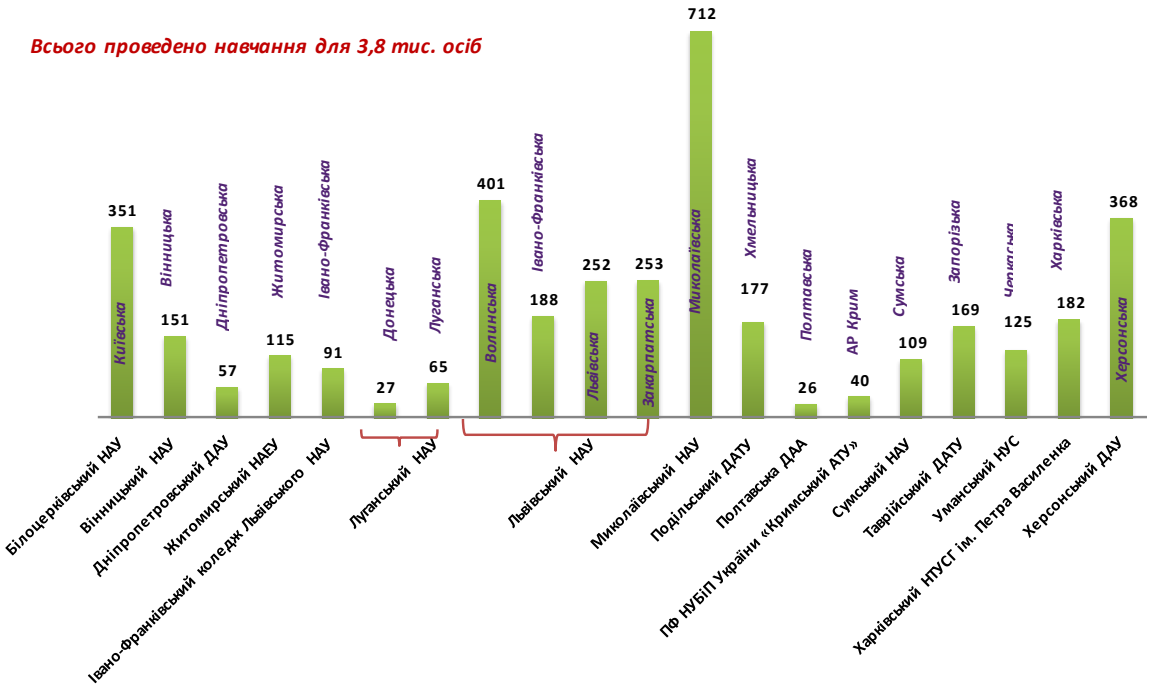

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Пріоритетні напрями навчання голів сільських рад

- Стан, тенденції та перспективи розвитку сільських територій;
- Перспективні напрями діяльності територіальних громад певного регіону;
- Розвиток зеленого сільського туризму;
- Розробка стратегічних планів розвитку сільських громад на певний проміжок часу;
- Практичні поради у створенні бізнес-плану сільськогосподарських кооперативів;
- Залучення студентів випускних курсів ВНЗ Мінагрополітики до соціально-економічного розвитку села;
- Принципи, форми та методи розвитку кооперативного руху в умовах фермерських та одноосібних селянських господарств.
- Практичні поради кращих кооперативних лідерів в організації кооперативної діяльності.

Нашими партнерами є

- Союз учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України;
- Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України;
- Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад;
- Всеукраїнська громадська експертна кооперативна рада…

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОЇ ІНІЦІАТИВИ “РІДНЕ СЕЛО” НА СУМЩИНІ НА ПЕРІОД ДО 2015 РОКУ

Суми 2013

Центр розвитку сільських територій СНАУ

Для реалізації соціальної ініціативи “Рідне село” в Сумському національному аграрному університеті **1 серпня 2012 року** був створений Центр розвитку сільських територій

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Чим займається Центр?

Місія Центру

- Сприяння територіальним громадам у розбудові сільської місцевості Сумської області та підвищенні добробуту сільського населення.
- У своїй діяльності Центр керується Стратегічною ініціативою «Рідне село» Міністерства аграрної політики та продовольства України та Програмою розвитку сільських територій Сумської області на період до 2020 року

Напрями роботи

- Організація та проведення навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів, громадських слухань голів сільських та селищних рад, фахівців органів місцевого самоврядування, а також підприємств, організацій, що здійснюють господарську діяльність у сільській місцевості.
- Проведення постійних консультацій, інформаційне забезпечення зацікавлених осіб.
- Сприяння у створенні та функціонуванні сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.
- Пропагування сучасних технологій, досягнень науково-технічного прогресу та їх впровадження у сільській місцевості.

Хто працює в Центрі?

Від університету

- Координатор – Ректор Сумського національного аграрного університету, голова постійної комісії Сумської обласної ради з питань агропромислового комплексу та соціального розвитку села Ладика Володимир Іванович
- Керівник Центру – проректор з наукової роботи та економічних питань Маслак Олександр Миколайович
- Експерти (науково-педагогічні працівники університету (10))
- Відповідальні за районами (Декани (8), директори коледжів (6))
- Студенти (883)

Партнери

- Департамент агропромислового розвитку Сумської облдержадміністрації (директор Департаменту Івченко Володимир Миколайович)
- Асоціація сільськогосподарських товаровиробників та переробників Сумської області (генеральний директор Назаренко Юлія Валентинівна)
- Регіональне відділення Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад (голова Масалітіна Надія Іванівна)
- Громадська організація “Аграрне дорадництво Сумщини” (голова Подгаєцький Анатолій Адамович)

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Результати роботи в 2012-2013 роках

Навчання

- Проведені навчальні семінари для сільських та селищних голів, голів районних рад. Семінари відбулися упродовж серпня-жовтня 2012 року. Їх відвідали 94% сільських та селищних голів, керівників районних рад.
- Проведені навчально-практичні семінари **“Розвиток кооперації в сільській місцевості”**17 січня 2013 року у Сумському національному аграрному університеті, 23 січня – у Глухівському агротехнічному інституті СНАУ. Їх відвідали сільські та селищні голови, голови районних асоціацій сільських та селищних рад, представники районних рад, потенційні керівники майбутніх кооперативів: у Сумах – 64 особи, у Глухові – 39 осіб.

Результати роботи в 2012-2013 роках

Консультації

- Участь у загальних зборах населення (2) з питань створення сільськогосподарського кооперативу – (5, 19 березня 2013 року, Томашівська сільська рада Недригайлівського району)
- Розробка бізнес-планів (3) (Створення молочарського кооперативу в с. Коровинці Недригайлівського району; молочарського кооперативу “Анжеліка-мілк” у Липоводолинському районі; Багатофункціонального кооперативу “Вікторія – 2014” в с. Нові Вирки Білопільського району)

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Результати роботи в 2012-2013 роках

Видавнича діяльність

Видавництво брошур (2)

Соціально-економічний розвиток сільських територій Сумщини: рекомендації / укладачі д.е.н., доц. Славкова О.П., к.е.н., доц. Маслак О.М., к.е.н., доц. Мельник Т.І., к.е.н., доц. Кузін Н.В., Стоянець Н.В.; за ред. проф. Ладики В.І. – Суми: Інформаційно-видавничий центр СНАУ. - 2013. – 32 с.

- **Практика створення та функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів**: рекомендації / укладачі Славкова О.П., Єфанов В.А., Маслак О.М., Чурилова Т.М., Гужвенко С.М.; за ред. проф. Ладики В.І. – Суми: Інформаційно-видавничий центр СНАУ. - 2013. – 55 с.

Опублікація статей

- «Форум сільської молоді СНАУ: майбутнє твориться сьогодні» // Сумщина. - №16. 24.04. 2013
- «Тваринницькі традиції продовжуються». Сумщина. - № 17 1.05.2013
- «Новий підручник для аграріїв». Сумщина. - №22 5.06.2013
- Буде село – буде й держава// Пропозиція. – 2013. - №01 (211). – С. 32-37.
- Молока більшає, а ціни нижчають// Пропозиція. – 2013. - №02 (212). – С. 44-49.
- Ринок картоплі: виробництво збільшується, а ціни знижуються // Агробізнес сьогодні. – 2013. - №11(258). – с. 10-11.
- Картопляні жнива: підсумки та прогнози // Агробізнес сьогодні. – 2013. - №17(264). – с. 10-11.
- Сумщина показала міць // Рідне село. 2013. - №16 (041). – с. 3

Плани на 2014-2015 роки

Інформаційне забезпечення

- Новини з діяльності студентських груп
- Нове в законодавчій та нормативній базі з питань розвитку сільських територій
- Можливі проекти, програми, гранти тощо

Засоби реалізації

Вісник Сумського НАУ (рубрика “Рідне село”)

Сайт Сумського НАУ (розділ “Розвиток сільських територій”)

Публікації в районних та обласних газетах

Виступи на радіо та телебаченні

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Плани на 2014-2015 роки

Консультаційна / дорадча діяльність

- Участь у роботі “Школи юного фермера”, проведення виїзних навчань “Школи юного фермера” (**2014 рік – 18, 2015 – 36**)
- Розробка бізнес-планів (**2014 рік – 25, 2015 – 35**)
- Участь у семінарах та круглих столах (**2014 рік – 27, 2015 – 54**)
- Індивідуальні консультації (**2014 рік – 64, 2015 – 150**)
- Розробка проектів будівництва та реконструкції об’єктів сільської громади (за потребою)
- Розробка проектів облаштування сільських територій (сквери, клумби, зони відпочинку, історичні пам’ятки) (за потребою)
- Програми розвитку сільської громади тощо (за потребою)

Плани на 2014-2015 роки

Участь у соціально-економічному житті села

- Проходження виробничої в сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах, сільських радах, фермерських господарствах
- Робота на підприємствах під час канікул
- Інформаційна підтримка через мережу Інтернет (розробка веб-сторінки, пошук необхідної інформації, ділове листування тощо)

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Плани на 2014-2015 роки

Волонтерська діяльність

- Збір інформації та допомога ветеранам праці по веденню домашнього господарства
- Проведення опитування, анкетування
- Навчання навикам роботи в Інтернет
- Пропаганда здорового способу життя
- Розповсюдження цільової інформації

Плани на 2014-2015 роки

Проведення тематичних акцій

- “Чисте селище” (прибирання території, проведення толоки) (**150**)

- “Зелене селище” (посадка дерев, закладка алей тощо) (**150**)

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

Плани на 2014-2015 роки

Участь у святкових заходах

- Дні села (150)
- Урочистості з нагоди державних свят (150)
- Відкриття об'єктів
- Виставково-ярмаркові заходи (75)

Форми участі

- Виступи художньої самодіяльності (300)
- Вручення подарунків, відзнак, пам'ятних адрес
- Участь у спортивних змаганнях (150)
- Представлення експозицій університету (20)

Індикатори діяльності Центру розвитку сільських територій СНАУ в сільських радах Сумщини

Показники	2013 рік (очік)	2014 рік	2015 рік
Укладення угод співпраці	12	210	422
Проведення семінарів	3	9	18
Проведення круглих столів	6	18	36
Сприяння створенню кооперативів	3	12	18
Розроблення бізнес-планів розвитку	18	25	35
Забезпечення газетами "Вісник СНАУ", "Рідне село"	210	422	422
Допомога ветеранам праці	40	300	500
Проведення акцій "Зелена планета СНАУ"	46	100	100

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Досвід розвитку обслуговуючої кооперації у співпраці з дорадчими службами

ДОБРОБУТ ГРОМАД

МБО «Добробут громад»
(Heifer-Ukraine)

Віктор Терес.

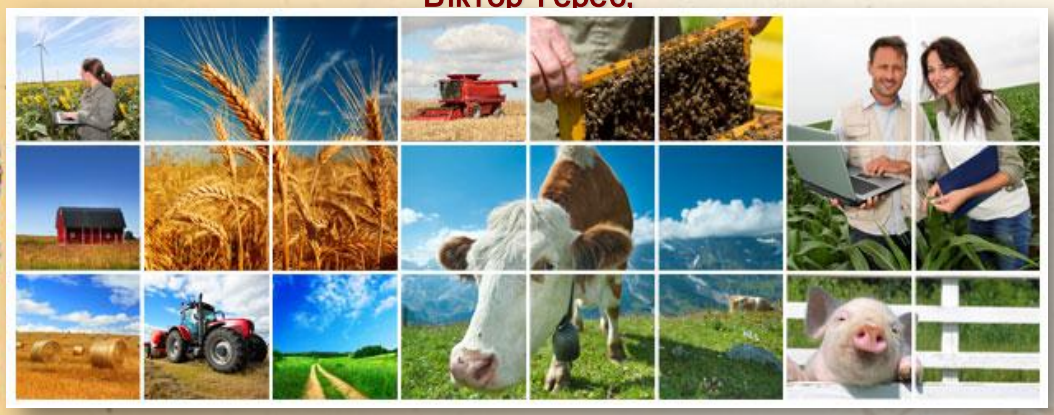

м. Київ, 16 жовтня 2013 р.

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

МБО «Добробут громад»

ДОБРОБУТ ГРОМАД

Міжнародна благодійна організація «Добробут громад»
(коротка англомовна назва – Heifer-Ukraine)

31994 р. працює в Україні з сільськими громадами з метою підвищення добробуту сільських родин, забезпечення соціального та економічного розвитку сільських територій з турботою про довкілля

Партнерство з урядом, корпораціями, громадськими та іншими організаціями дозволяє нам досягти значних результатів, навіть за наявності обмежених ресурсів, а саме:

- нарощувати місцевий потенціал
- забезпечувати накопичення та передачу знань та інформації
- впроваджувати передові методи господарювання й
- застосовувати увесь ресурс ланцюгів ринкової доданої вартості на користь незахищених верств населення

Основні результати програмної діяльності МБО «Добробут громад»

- **71** проект у **21 області України та АР Крим** – реалізовані або в процесі реалізації
- Понад **16 000 родин (близько 56 000 осіб)** отримали допомогу
- 65 кооперативів засновані й/або розвиваються
- Регіональним об'єднанням кооперативів створене перше молокопереробне підприємство (ще одне створюється)
- Створено два регіональні об'єднання кооперативів (на регіональному та обласному рівнях) для надання якісних послуг членам кооперативів
- Об'єднанням кооперативів створене перше підприємство з виробництва молока для отримання доходів, а також навчання і передачі досвіду ОСГ та дрібним фермерським господарствам

Основні результати програмної діяльності МБО «Добробут громад»

Співпраця із дорадчими службами на проектах Західного регіону:

- Львівська аграрна дорадча служба – Паньків Іван Ярославович
- Сторожинецька сільськогосподарська дорадча служба Чернівецької обл. – Павлюк Ірина Миколаївна (лідер проекту) , Крецька Оксана Ярославівна
- Івано-Франківська сільськогосподарська дорадча служба - Довбня Василь Іванович;(лідер проекту 27-0861-11 Савіцький Василь Федорович є дорадником)
- Глибоцька сільськогосподарська дорадча служба Чернівецької обл. – Воротняк Валерій Денисович (є одночасно лідером проекту)
- Новоселицька сільськогосподарська дорадча служба Чернівецької обл. – Тоака Віктор Іванович

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Наші стратегії державно-приватного партнерства: потенційні напрямки співпраці

ДОБРОБУТ ГРОМАД

- Наш підхід - це допомога дрібним виробникам та їхнім організаціям у досягненні стандартів якості й вимог СОТ, сприяння покращенню ділового клімату в Україні
- Активна розробка і реалізація проектів за участю багатьох партнерів із залученням як приватних (корпорації, приватні фонди, компанії), так і місцевих ресурсів (громади, місцеві органи влади)
- Спільні проекти з корпорацією Данон, демонструють ефективність моделі співпраці, яка передбачає об'єднання досвіду, навичок та ресурсів МБО «Добробут громад», приватних компаній, місцевих органів влади, представників громади та інших партнерів і донорів
- Наш підхід спрямований на розвиток ринку й економічну стабільність, покращення ланцюгів доданої вартості на користь дрібного виробника та соціальної інфраструктури села

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Чернівецька область «Розвиток молочної галузі на Буковині»

ДОБРОБУТ ГРОМАД

Проблема: низький рівень доходів сільського населення, недостатні можливості для створення доданої вартості

Мета проекту: забезпечити стійке збільшення рівня доходів місцевих селянських родин через підвищення прибутковості виробництва молока та молочної продукції. У селі Панка Сторожинецького району було відкрито **молокопереробне підприємство.**

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Проект Чернівецька область «Розвиток молочної галузі на Буковині» (продовження)

ДОБРОБУТ ГРОМАД

Чернівецька обласна державна адміністрація 900 000 грн

МБО «Добробут громад» 968 000 грн

Сторожинецька районна державна адміністрація 348 000 грн

СОК «Стор-АгроГромада» 57 000 грн

Сторожинецька сільськогосподарська дорадча служба 60 000 грн

Проект USAID «АгроІнвест» 200 000 грн

СОК «Новоброскiвецький» 173 000 грн

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Проект у Чернівецькій області «Розвиток молочної галузі на Буковині» (продовження)

ДОБРОБУТ ГРОМАД

Перші результати:

- Створено перше регіональне об'єднання СОКів «Господар Підгір'я»
- Закуплено й встановлено молокопереробне обладнання
- Перше кооперативне молокопереробне підприємство «Молочний край» почало роботу з січня 201 р.
- Планується, що до завершення реалізації проекту (2016 р.) у ньому візьмуть участь понад **1750 родин**
- Підприємство виробляє молоко, сметану й сир високої якості згідно з ГОСТами

Проект у Чернівецькій області «Розвиток молочної галузі на Буковині» (продовження)

- Оскільки якість молока є високою, продукція підприємства постачається до дитсадків і шкіл Сторожинецького району
- ✓ 5000 дітей з 27 навчальних закладів отримують молочну продукцію
- ✓ Вони споживають 60% продукції, виробленої «Молочним краєм»

З 1 січня до 1 жовтня 2013 р. вироблено:

- ✓Молока пастеризованого – 53,4 т.
- ✓Сметани – 9, 2 т.
- ✓Сиру кисломолочного – 12, 2 т.
- ✓Сиру «Лиманського» -1, 5 т.
- ✓Сиру твердого – 0, 6 т.
- ✓Масла солодковершкового - 0, 25 т.

Ініціативи у Кіровоградській області «Покращення економічної спроможності сільської громади с. Іванківці через створення ефективного механізму переробки молока, виробленого власниками особистих селянських господарств»

Загальна сума державної підтримки – близько 730 000 грн.

«Розвиток молочарських кооперативів в Україні»

Співпраця з Дорадчими службами в рамках реалізації проекту **Milk communities.**

Регіональними координаторами проекту є:
Херсонська дорадча служба – Лариса Артеменко
Запорізька дорадча служба - Геннадій Подшивалов
Полтавська дорадча служба – Світлана Андрієнко

В рамках проекту тісна співпраця з Сільськогосподарською консультаційною службою Дніпропетровської області (керівник – Максим Максимов) та її експертами – з розвитку сімейних ферм та годівлі корів, вирощування молодняка (Олег Ємець), якості молока (Лариса Столпник), бухгалтерського обліку (Наталя Медяник).

16

«Розвиток молочарських кооперативів в Україні»

Більше половини персоналу МБО «Добробут громад» вихідці із дорадчих служб. Для проведення тренінгів та семінарів з питань кооперації, юридичних та фінансових аспектів співпрацюємо з корифеями кооперативного руху, що є також визнаними дорадниками (Микола Гриценко, Роман Корінець, Іван Паньків, Микола Малік та інші).

Для організації тренінгів, семінарів, консультацій в регіонах залучаємо потенціал регіональних партнерів – дорадчих служб, в тому числі для лобіювання підтримки кооперативного руху місцевої владою.

17

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

«Кооперативна навчальна ферма та послуги Об'єднання СОК»

В рамках проекту **Кооперативна навчальна ферма та послуги»:**
Співпраця з Дніпропетровською сільськогосподарською дорадчою службою, яку представляє Максим Максимов.
Активне залучення технологів дорадників з питань:
Гігієни та якості молочної продукції – Лариса Столпник
Реконструкції малих сімейних ферм та утримання ВРХ - Олег Ємець
Через представників дорадчих служб впроваджуються компоненти навчання та тренінгів для дорослих з технологічних питань молочарського напрямку.

29

Проект «Розвиток полуничних кооперативів в Україні»

36

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Підсумки досвіду МБО «Добробут громад»

ДОБРОБУТ ГРОМАД

Які види допомоги найефективніші?

- Допомога у вигляді грантів і позик на купівлю обладнання для спільного користування членами кооперативів та кооперативних об'єднань (а також підприємств) за умови поновлення і розширення членства
- **Проведення занять (тренінги, консультації, навчально-ознайомчі поїздки, інформаційні збори)** для голів кооперативів, власників особистих селянських господарств та ферм сімейного типу
- Допомога у створенні **ланцюгів доданої вартості** й **маркетингу** продукції
- Співпраця з місцевою владою та участь у державних програмах
- Співпраця з соціально відповідальними компаніями (напр. Данон)
- Розвиток методів ведення господарської діяльності для кооперативів
- Допомога у розширенні асортименту додаткових послуг
- Допомога у перетворенні особистих господарств членів кооперативу (через гранти й доступні позики) в малі ферми сімейного типу,
- Розробка довідника з бухгалтерії для бухгалтерів/лідерів кооперативів (що буде схвалений Міністерством аграрної політики та продовольства України)

HEIFER INTERNATIONAL UKRAINE

Кооперація у світі

ДОБРОБУТ ГРОМАД

- **2012 рік, згідно з Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН, було проголошено МІЖНАРОДНИМ РОКОМ КООПЕРАТИВІВ, чим підкреслено внесок кооперативів у соціально-економічний розвиток, зокрема, їхній вплив на зменшення бідності, створення робочих місць і соціальну інтеграцію.**

2012 рік
Міжнародний рік
КООПЕРАТИВІВ

- **2014 рік проголошено ООН РОКОМ СІМЕЙНОГО ФЕРМЕРСТВА, чим підкреслено виключну важливість та актуальність даної форми господарювання на селі та її вплив на всі аспекти сільського життя та бази для подальшого розвитку сіськогосподарських обслуговуючих кооперативів**

International Year of Family Farming

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID | Проект АгроІнвест
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Оцінка рівня поінформованості власників земельних ділянок щодо питань оренди землі

(За результатами дослідження проекту USAID АгроІнвест у партнерстві з Інститутом соціології НАНУ)

Олександр Муляр
Київ
16 жовтня 2013 року

1

USAID | Проект АгроІнвест
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Методологія дослідження

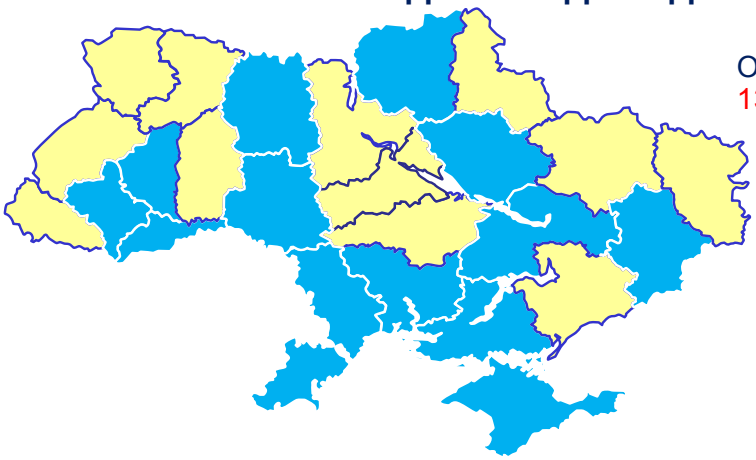

Опитування проведене в 13 областях України:

- Житомирській, Чернігівській (Північ),
- Івано-Франківській, Тернопільській, Чернівецькій (Захід),
- Вінницькій, Полтавській (Центр),
- Дніпропетровській, Донецькій (Схід),
- Херсонській, Одеській, Миколаївській (Південь)
- АР Крим

Опитано 5164 респондентів - жителів сільської місцевості:

- 3891 власників земельних паїв;
- 1273 керівників фермерських господарств та сільськогосподарських підприємств).

Проведено 7 фокус-групових інтерв'ю

2

Науково - практична конференція
«Сільськогосподарське дорадництво: проблеми, стратегія та шляхи розвитку»

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

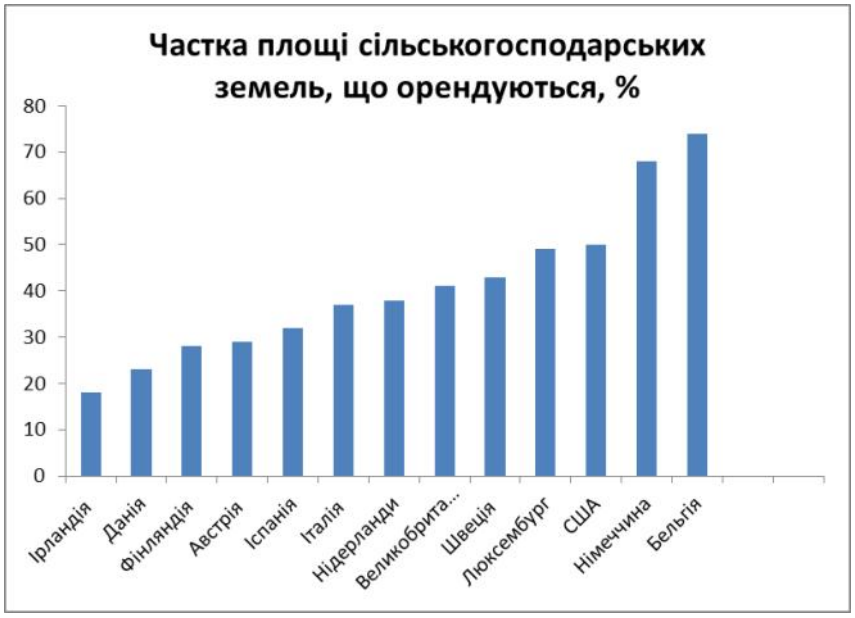

3

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Шляхи використання належних респондентам земельних паїв, %

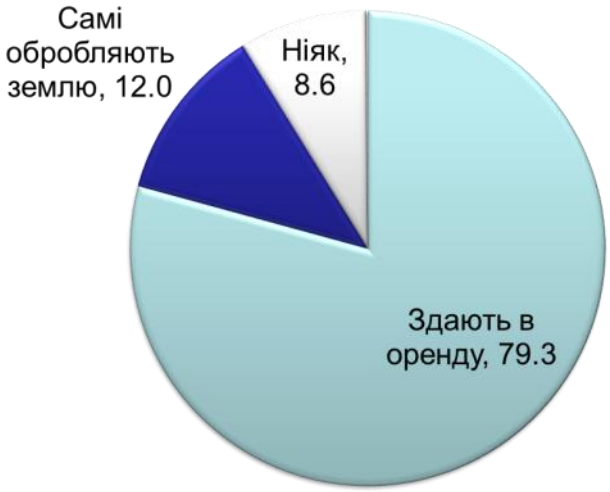

4

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ПОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Орендна плата, в середньому, оцінки власників паїв, грн за га, розподіл за областями

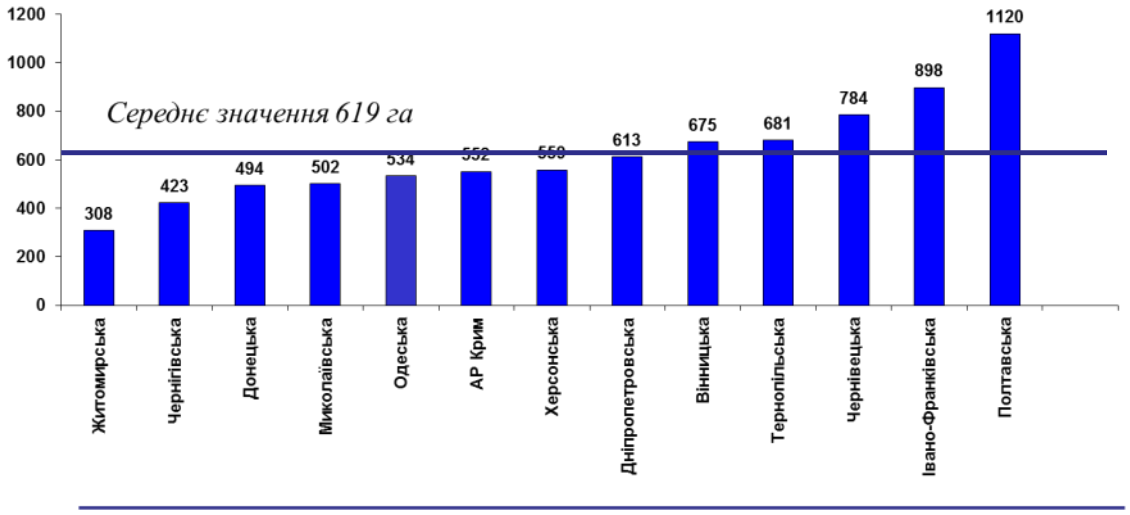

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Розмір орендного платежу за весь пай, гривень

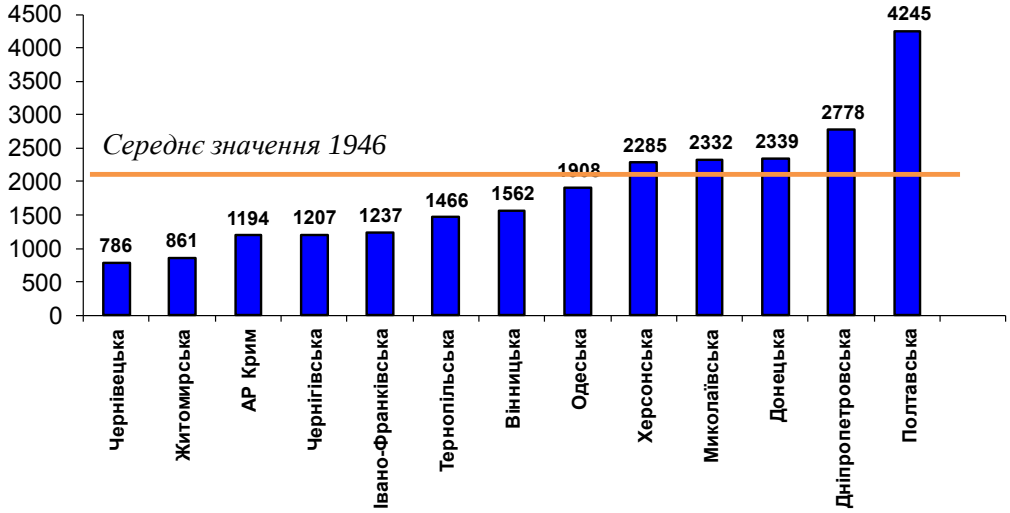

6

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Форма орендної плати, %

У розрахунках за оренду домінуючу роль продовжує відігравати розрахунок у натуральній формі та послугами. Зазвичай орендодавці самі обирають більш вигідну для себе форму оплати, і часто продукція та послуги є більш затребувані, аніж готівка.

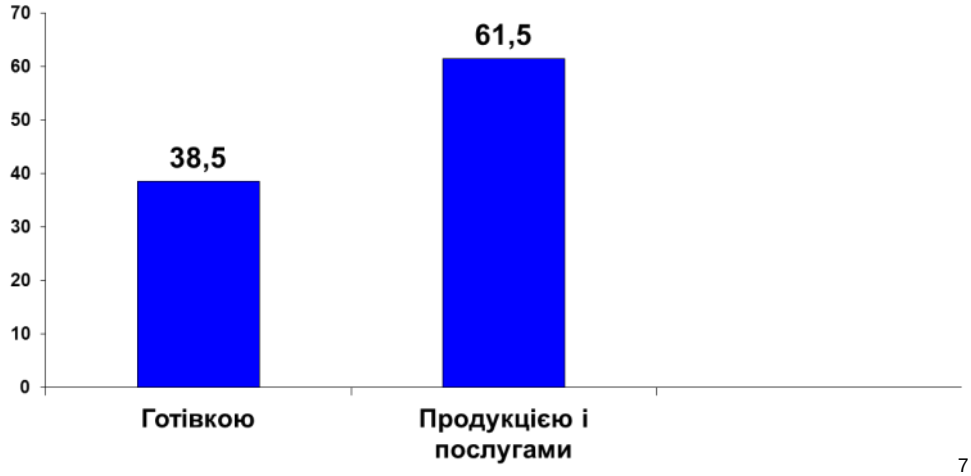

7

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Термін дії договору оренди, інтервальний розподіл, власники паїв, %

Середній термін дії угод оренди становить 8,7 років

Мінімальний – 1 рік

Максимальний – 50 років

Середні терміни угод слід визначити як прийнятні з огляду на можливість планування діяльності підприємства на перспективу.

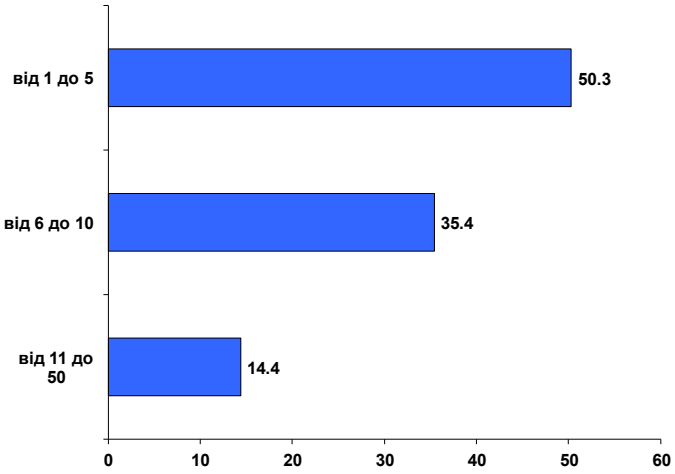

8

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Відстань до паю від домівки, км

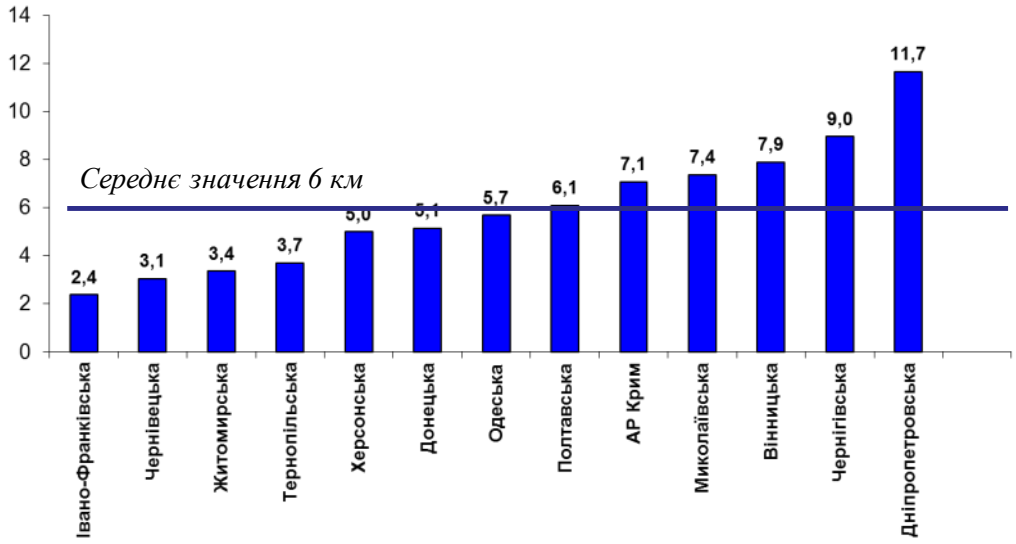

9

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Рівень обізнаності власників паїв щодо власності та оренди, %

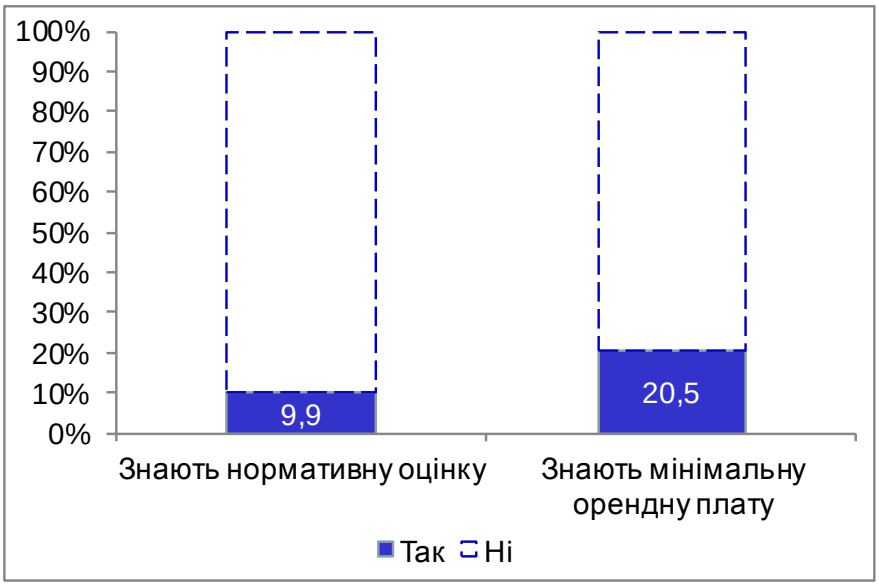

10

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Безпосередній контакт і рівень близькості до свого земельного паю, %

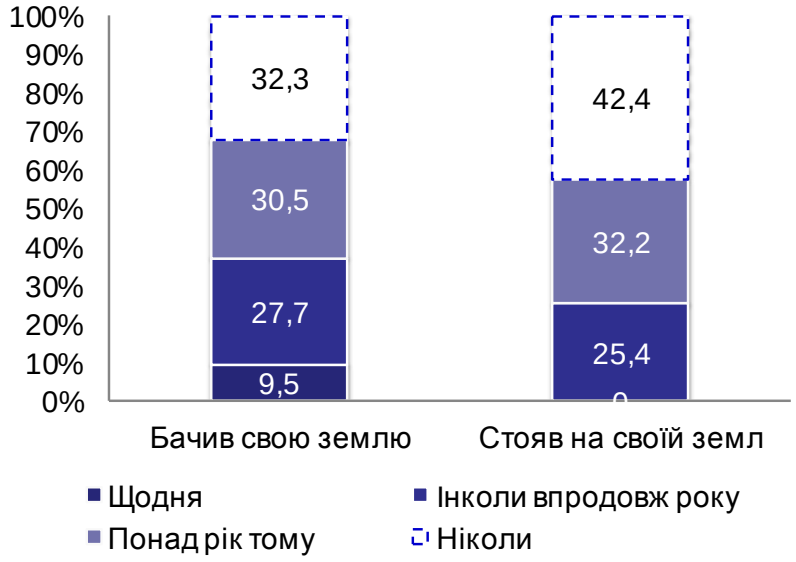

11

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Оцінка землевласниками рівня орендної плати, %

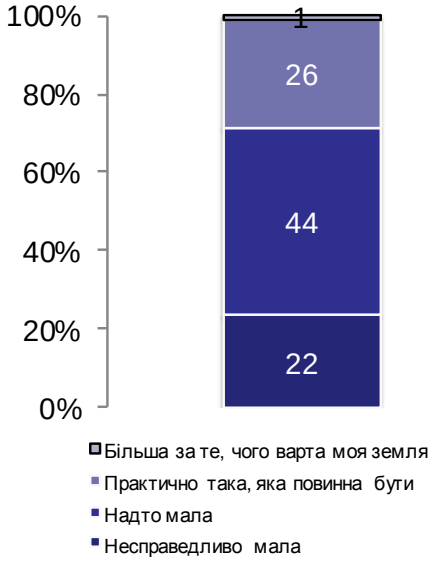

Оцінка орендарями рівня орендної плати,%

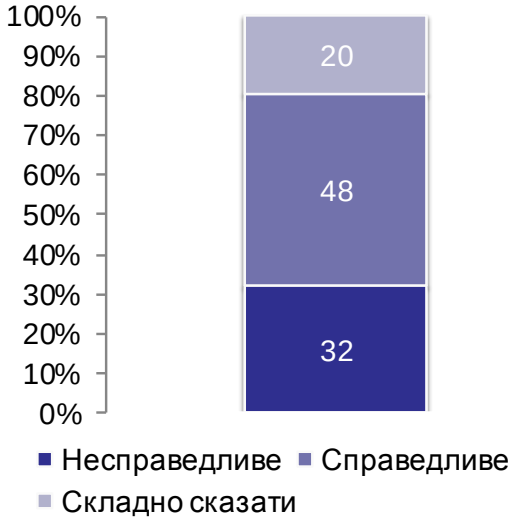

12

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

З ким у власників паїв виникають спори, %

13

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Предмет спору щодо земельної ділянки (паю) у разі його існування, %

Найчастіше спори пов'язані з умовами оренди або виконанням умов чинної угоди – більш ніж у 2/3 випадків.

14

Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
ПОРАДИ ВІД ДОРАДИ
ДОРАДА
ВИПУСК № 12
24 жовтня 2013 р

USAID ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ | Проект АгроІнвест

Оцінка часу і зусиль, які витрачають сільгоспвиробники на укладення договорів оренди, залежно від розміру господарства

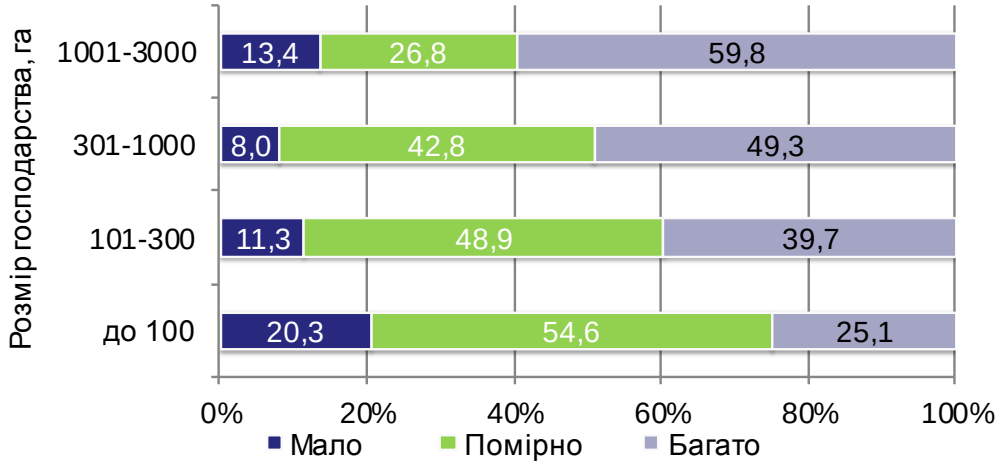

15

Інститут аграрної економіки

10 років НАСДСУ ДОРАДА
Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України

ДУ НМЦ «Агроосвіта»

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО: ПРОБЛЕМИ, СТРАТЕГІЯ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Науково-практична конференція

Київ, ННЦ «Інститут аграрної економіки»
16 жовтня 2013 року

USAID | Проект АгроІнвест
за підтримки проекту USAID «АгроІнвест»

Департамент науково-освітнього забезпечення агропромислового виробництва та розвитку сільських територій МІНАГРОПОЛІТИКИ

Кафедра аграрного консалтингу та сервісу НУБіПУ

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ

Повна назва - Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України».

Має статус неприбуткової організації.

Скорочена назва – НАСДСУ.

Назва англійською мовою NGO "National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine".

Створена 11 березня 2003 року.

Свідоцтво про реєстрацію об'єднання громадян в Міністерстві юстиції України від 10 жовтня 2003 року №1971.

Першим президентом НАСДСУ був Шмідт Роман Михайлович.

До жовтня 2011 року обов'язки президента НАСДСУ виконував Гриценко Микола Петрович.

Метою діяльності Асоціації є сприяння покращенню добробуту сільського населення та розвитку сільської місцевості через підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, задоволення та захист соціальних, економічних, фахових та інших спільних інтересів членів Асоціації.

Основними завданнями Асоціації є:

о Сприяння провадженню освітньої діяльності для сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, членів Асоціації та інших осіб із питань менеджменту, маркетингу, права, екології, застосування сучасних технологій та з інших питань, що пов'язані із сільськогосподарською дорадчою діяльністю.

о Сприяння поширенню та впровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій, демонстраційні покази форм і методів роботи сільського населення і сільськогосподарських товаровиробників.

о Координація діяльності суб'єктів сільськогосподарської дорадчої діяльності, членів Асоціації, методичного забезпечення та розробка і впровадження правил їх поведінки .

о Сприяння професійній підготовці дорадників та експертів дорадників шляхом організації навчання за програмами базової підготовки та підвищення їх кваліфікації за напрямками, зазначеними у кваліфікаційному свідоцтві.

о Представництво та захист законних прав та інтересів членів Асоціації у центральних та місцевих органах державної влади у встановленому законодавством порядку.

о Внесення у встановленому порядку пропозицій щодо розробки та вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють дорадчу діяльність в Україні та сприяють створенню системи правового й професійного захисту членів Асоціації.

о Сприяння розвитку зовнішніх зв'язків членів Асоціації з міжнародними організаціями та партнерами, які займаються дорадництвом.

о Сприяння прибутковій діяльності сільськогосподарських підприємств та підвищенню рівня життя сільського населення через активне навчання, запровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій, інформаційне забезпечення.

о Сприяння популяризації дорадництва та поширення інформації про освітні програми та проекти; створення умов для доступу членів Асоціації до мережі інформаційного забезпечення та бази даних.

НАСДСУ представлена своїми членами – сільськогосподарськими дорадниками, а також сільськогосподарськими дорадчими службами (понад 70), діяльність яких регулюється Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», в усіх регіонах України.

Офіс НАСДСУ знаходиться у м. Києві.

Президент НАСДСУ - Корінець Роман Ярославович.

Віце-президент НАСДСУ - Андрієнко Світлана Михайлівна, Кропивко Михайло Федорович, Брівко Тетяна ВасилівнаПаньків Іван Ярославович.

Електронна пошта – doradaukraine@gmail.com.

Сайт www.dorada.org.ua.

НАСДСУ має великий досвід реалізації дослідницьких, лобістських, інформаційних, навчальних проектів, законопроектної роботи, розробки державних програм, а також досвід співпраці з зарубіжними та міжнародними організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги різних країн.

НАСДСУ проведено декілька сотень навчальних семінарів, в тому числі міжнародних, круглих столів, міжнародних науково-практичних конференцій.

НАСДСУ започаткувала видання перших в Україні навчальних посібників «Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні» та «Посібник для сільськогосподарських дорадників», матеріалів і документів Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України в 3-х томах, програм, буклетів, брошур, довідників тощо.

НАСДСУ здійснює інформаційне забезпечення та промоції дорадчих служб через веб-сайт Асоціації, газету-вкладку «Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб «ДОРАДА» у форматі друкованого видання "Вісник "Фермер України", національне радіо, телебачення, інші засоби масової інформації.

НАСДСУ ініціювала прийняття Закону України "Про сільськогосподарську дорадчу діяльність" та проектами нормативно-правових актів на його виконання, в тому числі Державної цільової програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на період до 2009 року, інших правових актів, спрямованих на розвиток сільського господарства та сільської місцевості.

Асоціація та її члени – дорадчі служби, дорадники – співпрацювали та співпрацюють на партнерських засадах з міжнародними програмами і проектами Світового банку, ФАО, Європейської Комісії, урядів Сполучених Штатів Америки, Канади, Великобританії, Німеччини, Данії, Нідерландів, Швеції, Польщі, а також з дорадчими службами Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Молдови, Румунії, Угорщини, Японії, Бєларусі, Китаю, Російської Федерації.

Дорадчі служби на замовлення органів влади надають соціально спрямовані дорадчі послуги.

National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine

General Information

Full title is NGO "*National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine*."
Short title is (NAAASU).
The association was found on March 11, 2003 as a non-profit private organization.
Certificate of registration of association №1971 was issued by Ministry of Justice of Ukraine on October 10, 2003.
The first president of NAAASU was Roman Scmidt.
Mykola Grytsenko was acting president of NAAASU until October, 2011.

Purpose

The purpose of the Association is to promote the improvement welfare of rural population and rural development by increasing the knowledge and practical skills of rural population and agricultural producers and protect the social, economic, professional and other common interests of its members.

Principal duties:

Primary targets of the Association are:
The association conducts educational activities for rural population, agricultural producers, members of the Association and others in the fields of management, marketing, law, ecology, modern technology etc.
The association promotes and implements modern achievements of science, engineering, technology, new forms and methods of work for rural population and agricultural producers.
The association coordinates the activities of rural population, agricultural producers, members of the Association and others.
The association contributes training of experts by organizing training programs.
The association represents and protects the legitimate rights and interests of their members in authorities.
The association makes the offers concerning the creating and improving of regulatory acts, regulates agricultural advisory services in Ukraine.
The association promotes cooperation of the members with international organizations and partners involved in advisory services.
The association supports the lucrative activity of agricultural enterprises and improves welfare of the rural population.
The association popularizes itself and extends information about educational programs, projects. Moreover organization creates conditions for access to the members of the association to databases.

Structure

NAAASU is represented by their members - agricultural advisors and agricultural extension services, whose activities are governed by the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services", in all regions of Ukraine.

Head office of NAAASU is located in Kiev (10, Heroiv Oborony st., of. 10

President of association is Korinets Roman, vice president of association is - Andriienko Svetlana, Kropyvko Mykhailo, Brivko Tetiana, Ivan Pankiv.

E-mail: doradaukraine@gmail.com.

www.dorada.org.ua

Experience

NAAASU has a huge experience of research, lobbying, information, educational projects, legislative drafting, development of state programs, as well as experience in working with foreign and international organizations, international technical assistance projects in different countries.

NAAASU has already held hundreds of seminars, roundtable discussion and scientific conferences, including international.

NAAASU has founded several textbooks, such as: "Fundamentals of agricultural Advisory in Ukraine" and "Handbook for agricultural advisers". Moreover association composed papers and documents of the National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine in 3 volumes, programs, booklets, brochures, manuals, etc.

NAAASU provides information through website of the association, newspaper "Journal of National Association of Agricultural Advisory Services", "Journal "Farmer of Ukraine", national radio, TV etc.

NAAASU initiated the adoption of the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services".

The association and its members cooperate in partnership with international programs, projects of World Bank, FAO, European Commission, the governments of the United States, Canada, UK, Germany, Denmark, the Netherlands, Sweden, Poland, and with advisory services in Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Moldova, Romania, Hungary, Japan, Belarus, China and Russian Federation.